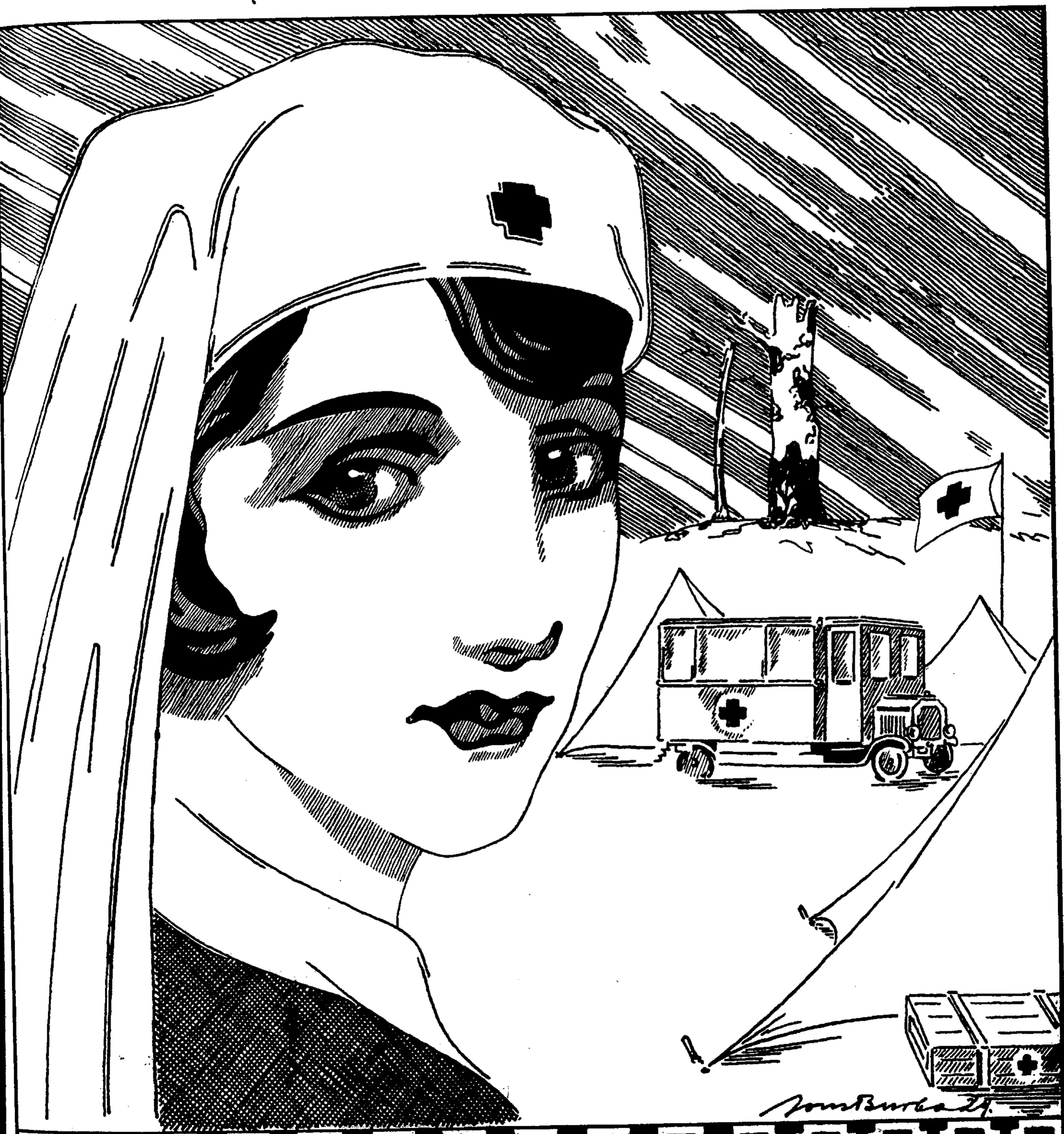

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 27

Svarbiausiųjų politinių įvykių apžvalga.

Susirinkusioji Kaune Pabaltijo ekonominė konferencija pasibaigė.

Per paskutinę savaitę Kaune susirinko trečioji iš eilės Pabaltijo ekonominė konferencija, kurioj dalyvauja Lietuva, Latvija ir Estija.

Jau vien konferencijos sudėtis kalba apie tai, kad čia yra tikras noras sukurti ekonomišką Pabaltijo sąjungą, kurion įeity vien tiktai mažosios Pabaltijo valstybės. Lenkija, Suomija ir Skandinavų valstybės šiose ekonominėse konferencijose nedalyvauja. Tai yra visiškai suprantamas dalykas.

Mat, visa eilė bandymų sudaryti vadinamąją didelę Pabaltijo sąjungą nedavė lig šiol jokių vaisių. Vilniaus klausimo neišsprendimas labai kliudė tam dalykui.

Lietuva, žinoma, negalėjo įeiti į sąjungą drauge su Lenkija, kuri pagrobė trečdalį jos žemės su sostine; sudaryti Pabaltijo sąjungą be Lietuvos nei Latvija nei Estija nedrįso. Tuo būdu didžiosios Pabaltijo sąjungos idėjos įgyvendinimas buvo atidėtas.

Tad kilo mažosios Pabaltijo sąjungos idėja, vadinasi 3 Pabaltijo valstybių: Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Tai idėjai įgyvendinti ėmėsi iniciatyvos Lietuva, kuri 1922 m. suorganizavo visą eilę konferencijų šiuo klausimu.

Tačiau dėl visos eilės politinių aplinkybių ir šis klausimas negalėjo būti išspręstas. Vilniaus klausimo neišsprendimas čia vėl kliudė.

Mat, jei būtų sudaryta sumanytoji trijų valstybių Pabaltijo sąjunga, tai Latvija ir Estija noroms — ne-noroms būtų turėjusios pareikšti savo nusistatymą dėl lietuvių-lenkų ginčo. Kaip sąjungininkės, jos, žinoma, negalėtų jau šiuo klausimu pasilikti neutralios, bet aiškiai turėtų remti Lietuvą.

Praktiškai tai reiškia, kad jų santykiai su Lenkija būtų pablogėję ir net paaštrėję.

Be to, lenkų diplomatija nemažai pasidarbavo, kad paveiktų į Latvijos ir Estijos politikus ta prasme, kad šie atsisakytų nuo sąjungos su Lietuva. Lenkija siūlydavo Latvijai ir Estijai visokias politines bei ekonomines kompensacijas, kad šios tik neįeity į glaudesnius santykius su Lietuva. Ši lenkų propaganda negalėjo neturėti tam tikrų vaisių.

Tokiomis sąlygomis mažosios Pabaltijo sąjungos idėjos įgyvendinimas turėjo būti paliktas. *Politinę* tos sąjungos idėją pasirodo dar sunku įkūnyti.

Visai kas kita dėl ekonominės sąjungos sudarymo. Čia jau yra mažiau kliūčių. Čia ir kilo klausimas dėl muitų sąjungos sudarymo tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Tačiau ir šiame kely atsirado daug kliūčių, nors kito kio pobūdžio, negu sudarant politinę Pabaltijo sąjungą. Kaip žinoma, visų pirma tarp Latvijos ir Estijos prasidėjo derybos dėl muitų unijos sudarymo. Buvo net pasirašyta tam tikra sutartis šiuo reikalu. Bet lig šiol nepavyko tokią uniją įgyvendinti dėl visos eilės priežasčių. Dalyką tas, kad tiek Latvija tiek Estija turi beveik vienodas pramonės šakas, kurios konkuruoja tarp savęs.

Esant muitams, kiekviena valstybė savo pramonę apsaugo nuo kitos šalies pramonės konkurencijos; pašalinus muitus, silpnesnė pramonės įstaiga turėtų žūti. Estų ir latvių pramoninkams šiuo reikalu kol kas nepavyko susitarti ir tuo būdu derybos dėl muitų sąjungos sudarymo, kol kas nedavė jokių vaisių.

Kai dėl Lietuvos ir Latvijos ekonominių derybų, tai jos taip pat dar nėra baigtos, nes dar yra visa eilė neišspręstų klausimų, liečiančių abiejų šalių interesus.

Kaip matome, Pabaltijo ekonominės sąjungos sudarymas yra nelengvas dalykas. Susirinkusioji Kaune konferencija svarstė visą eilę ši reikalą liečiančių klausimų ir ieškojo kelią ekonomiškam Lietuvos, Latvijos ir Estijos glaudesniai bendradarbiavimui. Žinoma, konferencijos rezoliucijomis ir pranešimais ekonominė Pabaltijo sąjunga dar ne-

bus sudaryta, bet ji daug prisidės prie galutinio tikslo greičiausio įgyvendinimo. Svarbiausia, buvo konstatuota visų dalyvių tikras noras eiti prie glaudesnio ekonominio bendradarbiavimo.

Suomijoj kovojama su komunistais.

Suomijoj susidarė labai įtempta padėtis dėl komunistų ir komunistų priešininkų veikimo.

Dalykas tas, kad paskiausiu laiku Suomijoj sustiprėjo komunistų veikimas. Jų spauda smarkiai puola vyriausybę ir bendrai varo propagandą tarp darbininkų.

Tačiau, Suomijoj yra tam tikri sluokesniai, kurie nutarė griežtai kovoti su komunistais.

Šie sluokesniai turi specialią organizaciją kovai su komunistais.

Helsinky iš įvairių Suomijos vietų susirinko 100 šios organizacijos atstovų ir turėjo pasitarimą šiuo reikalu.

Tas susirinkimas išrinko delegaciją iš 25 atstovų, kuri įteikė Respublikos Prezidentui peticiją, prašydama tučtuoju uždrausti komunistų susirinkimus ir laikraščius, likviduoti komunistines organizacijas vis vien koku vardu jos veikia. Delegacija taip pat reikalavo išleisti specialų įstatymą, nukreiptą prieš komunistus.

Vokiečių derybos su Amerika.

Vokiečių spauda praneša, kad tarp Vokietijos vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstybių vedamos derybos dėl suteikimo Vokietijai didelės paskolos statybos ir žemės ūkio reikalams.

Vokiečiai prašo 100 milijonų markių kredito. Amerika yra nusistačiusi tokią paskolą vokiečiams suteikti, nes jos finansiniai sluokesniai Vokietija pasitiki, nes vokiečiai, nepaisant didžiojo karo žaizdų, greit atstatė savo ekonomišką būklę.

Gudų peticija Lenkijos prezidentui dėl persekiojimų.

Vokiečių laikraščių žiniomis, Plonsko apskrities gyventojai įteikė lenkų prezidentui peticiją (skundą), kurioj skundžiasi dėl administracijos organų persekiojimų.

Jie rašo, kad vokiečiai okupacijos metu jiems buvo geresni, negu dabar lenkai, nes tokio skurdo ir sunkios mokesčių naštos jie niekuomet nekentė.

Mat, vokiečių okupacinė valdžia palikdavo nors šiek tiek pragyvenimui, dabartinė lenkų valdžia savo šeimininkavimu privedė apskritį prie visiško skurdo ir užmiršo, kad reikia žmonėms gyventi.

Gudai prašo lenkų prezidentą padaryti galą „kresų“ administracijos savavališkumui ir išgelbėti juos nuo bado.

Latvijos lietuviai — sportininkai Kaune. Parodos ir dainų dienos metu (birželio 20 d) į Kauną buvo atvažiuavę iš Latvijos lietuvių sportininkų ekskursija su vadu St. Burlevičium priešakyje. Ekskursijoj apie 200 žmonių buvo Rygos „Pašalpos“ dr-ja, Tėvų dr-ja, „Šviesa“ ir sporto s-ga „Vytis“, Liepojos, Indricos, Bauskės, Panemunės ir Mintaujos ir kitų organizacijų bei sąjungų nariai.

Atvažiuavę jie tikėjosi surengti keletą rungtynių (bokso, futbolo ir kt.), bet dėl nežinomos priežasties tas neįvyko. Aplankę Karo Muziejų, parodą ir dainų dieną, ekskursija grįžo namo. Daugelis jų aplankė esančius Lietuvoje gimines. Visi buvo apdovanoti dainų dienos atminimo ženklais. Sekmadienį (birželio 22 d.) visa ekskursija nuėjo pasveikinti R. Prezidentą. Jų vadas St. Burlevičius lankėsi pas švietimo ir užsienių reikalų ministerius.

J. V.

Raseiniai. Š. m. birželio 8 d. 9 ir 13 miesto šaulių būriai surengė prie Dubysos gegužinę. Tarp šokių, kaip ir įsispraudęs, buvo prizinis šaudymas šračiukais. Išmušę trim šoviniais 30 taškų gavo po tris (3) litus.

Vyrams nepasidavė ir moterys — šaulės. Kai kurios išmušė net po 29 taškus.

Reikiant ir jos galės stoti į pulkus. St. Vilbėnas.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVOS KARIJOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metai

Kaunas, 1930 – VYTAUTO D. – m. liepos m. 3 d.

Nr. 27 (579)

Naujas krašto apsaugos ministeris.

Buęs ligi šiol kr. ap min. pulk. ltn. Variakojis dėl nesveikatos atsistatydino.

Nauju krašto apsaugos ministriu Respublikos Prezidento aktu birželio mėn. 27 d. paskirtas pulk.

Balys Giedraitis.

Naujasai kr. ap. min. gerai yra žinomas ne tik Lietuvoj, bet ir užsieniuose. Ypačiai daug yra patarnavęs jis Lietuvai, būdamas karo atstovu Čekoslovakijai, Pabaltijo valstybėms, ir nusipelnęs tų valstybių bei tautų simpatijas ir palankumo, kaip visuomet taktingas ir korektingas mūsų kariuomenės atstovas.

Pulk. B. Giedraitis gimė 1890 m. sausio mėn. 1 d. Rygoj. Jo tėvas, Marcijonas Giedraitis, buvo žinomas senos prieškarinės Rygos lietuvių kolonijos narys ir veikėjas. Tėvo pėdomis nuėjo ir sūnus, anksti pradėjęs dirbti toje kolonijoje.

Jau 1903 m. įsirašo į slaptą lietuvių mokinių ratelį. Mokosi jis Rygos Mikalojaus gimnazijoj. Vėliau dalyvavo kaip aktingas narys „Kanklių“ ir „Žvaigždės“ švietimo draugijoj, tapęs jos pirmininku.

Pulk. Giedraitis yra vienas pirmųjų mūsų akto-

rių mėgėjų ir kaip toks gražiai pasireiškė ten pat Rygoj lietuvių dramatinėj kuopoj, kuri statė net sunkiausius lietuviškus veikalus.

Karo metu, kai pulk. Giedraitis, kaip karys, atsidūrė Rusijoj, jo idealų priešaky ir toliau stovėjo lietuviybė.

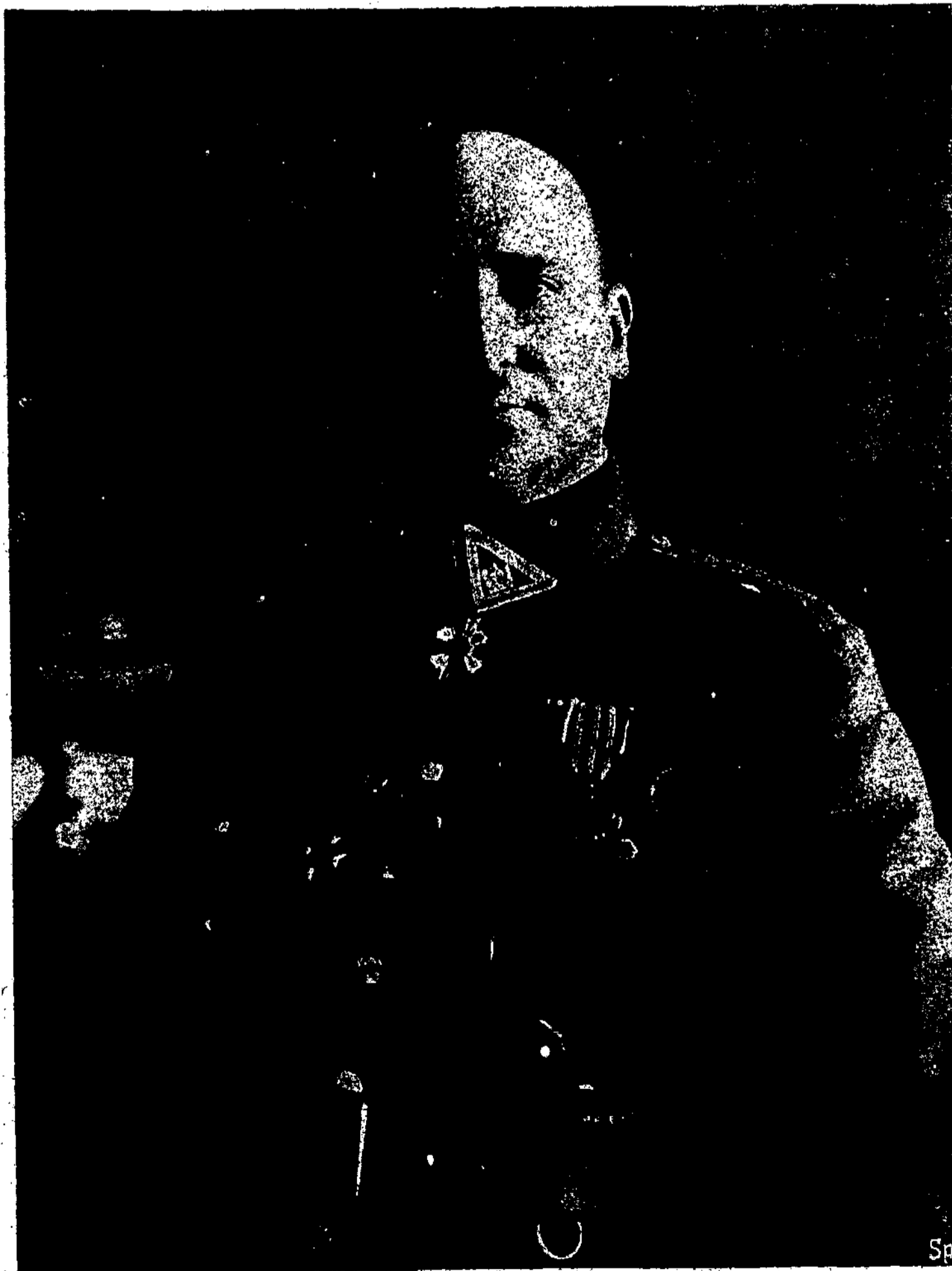
Jis drauge su kitais savo kolegomis uoliai dalyvavo lietuviškam darbe. Todėl 1917 m. iš Rumunų fronto, kur jis tarnavo 125 Kursko pulke (baigė jis Aleksiejaus karo mokyklą (Maskvoj), lietuvių karininkų suvažiavimo nutarimu buvo deleguotas į komisiją Smolenskan lietuvių karo dalims organizuoti, kur dirbo kaip tos komisijos sekretorius.

Bolševikams tautines dalis išformavus, grįžo Vilniun su tremtinių ešalonu 1918 metais birželio mėn. 21 dieną.

Tais pat metais liepos mėn. 11 d. gauna pirmąjį paskyrimą Nepriklausomoj Lietuvoj — buvo paskirtas prie Valstybės Tarybos prezidiumo. Čia dirbdamas,

drauge uoliai dalyvauja pasitarimuose dėl mūsų kariuomenės, kurios dar nebuvo, steigimo bei formavimo.

Pirmajam ministerių kabinetui susidarius, buvo

Pulk. Giedraitis, kr. aps. ministeris.

(Ek. K. B-vės foto)

paskirtas prie vidaus reikalų ministerio, drauge eidamas laikinosios apsaugos tarybos sekretoriaus pareigas.

Galutinai į kariuomenės eilės perėjo 1919 m. sausio mėn. 13 dieną ir buvo paskirtas ryšių karininku Gardine prie vokiečių armijos vadovybės (A. O. K. X). Čia dirbdamas, daug prisidėjo prie gudų bataliono formavimo, išrūpindamas iš vokiečių ginklus, municiją, aprangą.

Kovo mėn. 6 dieną parvyko į Kauną ir buvo paskirtas rikiuotės skyriaus viršininko padėjėju.

Kovo mėn. 11 dieną buvo paskirtas atskiros brigados (pirmojo didesnio mūsų kariuomenės vieneto) štabo viršininku ir tas pareigas ėjo, kai ats. brigada buvo pavadinta — II brigada, vėliau II divizija. Būdamas to vieneto štabo viršininku, dalyvavo operacijose prieš bolševikus Daugpilio fronte ir prieš lenkus Suvalkų invazijoj.

1923 metais baigė aukštuosius karininkų kursus ir buvo paskirtas II karo apygardos I skyriaus viršininku. Iš ten 1924 m. rugsėjo mėn. pabaigoj gavo paskyrimą į Čekoslovakiją karo atstovu.

Grįžo Kaunan 1926 m. gruodžio mėn. pabaigoj ir laikinai ėjo administracijos referento pareigas prie krašto apsaugos ministerio.

1927 metais birželio mėn. pradžioj buvo paskirtas

karo atstovu Pabaltijo valstybėms (Latvijai, Estijai ir Suomijai).

1930 metais vasario 8 dieną grįžo Kaunan ir po kiek laiko buvo paskirtas Respublikos Prezidento sekretorium. Tas pareigas ėjo ligi pat momento, kada birželio mėn. 28 d. 12 val. priėmė mūsų kariuomenės dalių viršininkus jau kaipo naujas krašto apsaugos ministeris.

Čia dar pravartu priminti, kad pulk. Giedraitis nėra svetimas mūsų karo spaudai. Jis yra rašęs „Karo Archyve“, „Mūsų Žinyne“ ir net „Kariškių Žody“ (1919 m.) apie fizinio auklėjimo reikalingumą mūsų jaunimui.

Pulk. Giedraitis, tarnaudamas kariuomenėj, nesitenkino vien tik savo pareigomis, bet dirbo daug plačiau, kur tik matė reikalo bei svarbumo. Jis taip pat buvo pirmojo Kar. Ramovės prezidiumo sekretorium, kai ši įsisteigė (1923 m.). Ir dabar tebeina Kar. Ramovės II vicepirmininko pareigas.

Per savo tarnybą kariuomenėj už įvairius nuopelnus yra apdovanotas šiais ordenais: Vyties kryžiaus I rūšies I laipsnio, Gedimino III laipsnio, Čekoslovakijos — Kovos Kryžium ir Baltojo Liūto III laipsnio, Latvijos — Trijų Žvaigždžių III lps. ir kitais medaliais. Tarp jų svarbiausias — savanorių kūrėjų medalis.

Mjr. Balčiūnas.

Ištrauka iš įsakymo kariuomenei

Nr. 31. 1930 m. birželio mėn. 27 d.

§ 1.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 307 nr. vyriausiojo štabo pėstininkų inspektorius pulkininkas Jonas K o r e v a dėl įstaigos likvidavimo paleidžiamas iš užimamos vietos ir iš tarnybos į pėstininkų karininkų atsargą, su teise dėvėti nustatytais taisyklėmis karišką uniformą.

§ 3.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 308 nr. III-os karo apygardos viršininkas pulkininkas Oskaras U r b o n a s paleidžiamas iš užimamos vietos ir paskiriamas kariuomenės inspektorium.

§ 4.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 314 nr. 9-jo pėstininkų Lietuvos Kunigaikščio Vytenio pulko vadas pulkininkas Edvardas A d a m k e v i č i u s paleidžiamas iš užimamos vietos.

§ 5.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 306 nr. pulkininkas Petras J u r g a i t i s paskiriamas 9-jo pėstininkų Lietuvos Kunigaikščio Vytenio pulko vadu.

§ 6.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 305 nr. generalio štabo pulkininkas Jonas J a c k u s paskiriamas Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos viršininku.

§ 7.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 304 nr. artilerijos viršininkas pulkininkas Pranas U o g i n t a s paleidžiamas iš užimamos vietos.

§ 8.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 303 nr. II-os karo apygardos štabo viršininkas

generalio štabo pulkininkas Juozas L a n s k o r o n s k i s paleidžiamas iš užimamos vietos.

§ 9.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 312 nr. artilerijos tiekimo skyriaus papulkininkas Sergiejus L i s o v e n k o dėl įstaigos likvidavimo paleidžiamas iš tarnybos į artilerijos karininkų atsargą.

§ 10.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 302 nr. vyriausiojo štabo pėstininkų inspekcijos majoras Petras J a n u š k e v i č i u s dėl įstaigos likvidavimo paleidžiamas iš tarnybos į pėstininkų karininkų atsargą.

§ 11.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 309 nr. šarvuočių rinktinės kapitonas Jonas B u d z i l a s, jam prašant, paleidžiamas iš tarnybos į inžinerijos karininkų atsargą.

§ 12.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 26 dienos aktu 313 nr. artilerijos tiekimo skyriaus kapitonas Vladimiras K a v a l i a u s k a s dėl įstaigos likvidavimo paleidžiamas iš tarnybos į artilerijos karininkų atsargą.

§ 13.

Pulkininkas Edvardas A d a m k a v i č i u s skiriamas eiti III-os karo apygardos viršininko pareigas.

§ 14.

Ypatingų reikalų karininkas prie vyriausiojo štabo viršininko pulko vado teisėmis pulkininkas Vincas Š a u d z i s iš užimamos vietos paleidžiamas ir skiriamas Trakų apskrities komendantu.

§ 15.

Pulkininkas Pranas U o g i n t a s skiriamas ypatingų reikalų karininku prie vyriausiojo štabo viršininko pulko vado teisėmis.

Aukštųjų kariuomenės viršininkų kursų išleistuvės.

Vytauto Didžiojo karininkų kursai, išleisdami kasmet po keletą savo įvairių skyrių laidų, šiomis iškilmų dienomis pažymėjo dar vieną reikšmingą savo gyvenime datą: šio mėnesio 19 dieną išleido aukštesniųjų kariuomenės viršininkų kursų laidą. Šie kursai skyrėsi nuo kitų, ruošiančių atskirioms ginklų rūšims specialistus. Į šiuos kursus buvo pakviesti beveik visi divizijų ir pulkų vadai, negeneralio štabo karininkai. Juos organizuodama kariškoji vyriausybė turėjo svarbų tikslą — giliau supažindinti didžiųjų kariuomenės vienetų vadus su naujausiomis karo mokslo doktrinomis bei jų laimėjimais ir suvienodinti jų pažiūras, duoti aiškesnę ir planingesnę kariuomenės tvarkymo ir tobulinimo kryptį. Praktikoje šių pastangų rezultatus parodys netolima ateitis ir, reikia manyti, gana didelius. Pats kursų darbas baigtas labai kukliomis išleistuvėmis, kurias gal geriau tiktų pavadinti nuoširdžiu atsisveikinimu ir atlikto darbo reikšmės apžvalga.

Į kursų baigimo ir atsisveikinimo aktą apsilankė Jo Eksc. Ponas Respublikos Prezidentas, ponas krašto apsaugos ministeris pulk. ltn. Variakojis, vyriausiojo štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas ir daug aukštųjų generalio štabo karininkų. Aktas pradėtas skaitymu įsakymo kariuomenei apie šių kursų baigimą. Po to prabilo Jo Eksc. R. Prezidentas, pažymėdamas, kad kaip pernai metų rudenį teko sveikinti kariuomenės vadovus, susi-

rinkusius į kursus, taip dabar tenka toje pat vietoje pasveikinti jau baigusius. Pareiškė įsitikinimą, kad tie kursai pasiekė savo tikslą, kad jie gyvenime, suvienodinant mūsų kariuomenę, turės didelės reikšmės. P. Prezidentas, sveikindamas baigusius karininkus, palinkėjo, kad susidarytų kuo geriausios tradicijos mūsų ginkluotai pajėgai tvarkyti.

Kr. aps. ministeris palinkėjo kursuose įgytas žinias sėkmingai pritaikyti praktikoje.

Vyriausiojo štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas, kalbėdamas urodė, kad gyvenime karo priemonės vartoti nelengva; reikia daug praktikos darbo, išstudijuoti žemėlapius, laukus. Visa tai reikalinga tobulinti, derinti ir vesti.

Mūsų kaimyninės tautos šioje srityje yra labai daug padariusios. Čekai ir lenkai savo aukštesniųjų kariuomenės v-kų užsiėmimams nesigaili milijonų. Šiame darbe daug yra nusipelnę mūsų šių kursų lektoriai, kurie daug dirbo jau prieš kursų įsteigimą.

Tokio bendro vadų susipažinimo ir vieningumo reikalinga tvirta kariuomenė. Tik vienokių pažiūrų ir vieninga kariuomenė gali nešti priešui pražūtį, o mums laimėjimą.

Aukštesniųjų kariuomenės viršininkų kursų klausytojų vardu kalbėjo gen. ltn. Tamašauskas, apibūdindamas kursų svarbą gyvenimo vienybei, tarpusaviam visų ginklų rūšių sugyvenimui.

Kpt. D.

Baigus eji aukštųjų kariuomenės viršininkų kursų išleidimo metu — priešaky su Valskytės Prezidentu, savo lektoriais ir svečiais. Julco foto.

§ 16.

Generalio štabo valdybos II skyriaus viršininkas majoras Stasys Raštikis, kaip komandiruotas į užsienį aukštąjį karo mokslą eiti, atleidžiamas iš užimamos vietos ir skiriamas Vytauto Didžiojo karininkų kursų etatinio lektoriaus pulko vado teisėmis laisvon etatinėn vieton.

§ 17.

Generalio štabo pulkininkas Juozas Lanskorskis skiriamas generalio štabo valdybos II skyriaus viršininku.

§ 18.

Einas Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos viršininko pareigas pulkininkas Petras Jurgaitis paleidžiamas iš einamų pareigų.

§ 19.

Generalio štabo IV skyriaus viršininkas generalio štabo pulkininkas Jonas Jackus paleidžiamas iš užimamos vietos.

§ 20.

Ypatingų reikalų karininkas prie vyriausiojo štabo viršininko atskiro bataliono vado teisėmis generalio štabo pulkininkas leitenantas Vaclovas Žadeika paleidžiamas iš užimamos vietos ir skiriamas eiti generalio štabo valdybos IV skyriaus viršininko pareigas.

§ 21.

Vytauto Didžiojo karininkų kursų etatinis lektorius pulko vado teisėmis pulkininkas Vincas Vitkauskas paleidžiamas iš užimamos vietos ir skiriamas kariuomenės inspekcijos pėstininkų skyriaus viršininku.

§ 22.

Poligono viršininkas pulkininkas leitenantas Kazys Alyta paleidžiamas iš užimamos vietos ir tarnybos labai perkeliamas į artilerijos dižbtuves.

Vytauto Didžiojo metų parodai pasibaigus.

Pasibaigusi paskutinę savaitę šių metų paroda, sujungta su Vytauto Didžiojo vardu, turėjo ypatingos ekonominės ir politinės reikšmės. Štai kodėl dėl šios parodos pravartu šiek tiek daugiau apsisistoti.

Dalykas tas, kad ši paroda buvo tikra mūsų krašto ekonominės gerovės ir galimumų demonstracija. Ne tik parodos lankytojai, bet ir užsienis vaizdžiai pamatė, kad Lietuva net ir sunkiausiomis politinėmis sąlygomis — netekus savo sostinės ir trečdaliai žemės, lenkų okupuotos — vis dėlto ekonominiu atžvilgiu stiprėja.

Tas ekonominis stiprėjimas krinta į akis net paviršutiniškai apžiūrėjus parodą ir palyginus ją su praėjusiomis parodomis.

Šių metų paroda, kaip žinome, yra iš eilės aštuntoji. Pirmoji paroda buvo surengta 1922 m. ir, žinoma, vokiečių markės infliacijos sąlygose, ji buvo nedidelė, nors ją aplankė 46.000 žmonių, ir joje buvo apie dešimt paviljonų ir dalyvavo tik 112 eksponentų.

Šioje Vytauto Didžiojo parodoj buvo apie 61 paviljonas su 400 eksponentų, o parodą aplankė arti 100.000 žmonių. Jau vien tik tai iš šio palyginimo matyt, kokią didelę pažangą mūsų ūkis yra padaręs.

Kalbant apie atskiras mūsų ūkio šakas, reikia pasakyti, kad ypatingai sustiprėjo šiuo laiku mūsų jaunoji pramonė.

1922 m. Lietuvos pramonė dar buvo visai menka, beveik viską mes turėjome importuoti (įsivežti) iš užsienio. Tuo metinė parodoj Lietuvos pramonė beveik nedalyvavo, išskiriant kai kurias pramonės šakas, dar prieš karą įsikūrusias Lietuvoje.

Šiuometinė parodoj Lietuvos pramonė buvo gausiai atstovaujama, ypač metalo, mašinų, odos, audinių, chemijos, popieriaus, tabako bei elektrotechnikos pramonė. Visi šie dirbiniai smarkiai ir sėkmingai konkuruoja su užsienių pramonės gaminiams.

Kas 1922 m. dar buvo svajonė, dabar tapo faktas. Lietuvos pramonės metinė produkcija (gamyba) krašto reikalams siekia apie 150.000.000 litų. Tuo būdu mūsų pramonė žymiai išstūmė iš Lietuvos rinkos užsienių pramonę. Dabar jau netenka kalbėti apie užsienių pramonės viešpatavimą Lietuvos rinkoj.

Statistikos daviniais — mes importuojame iš užsienio pramonės dirbinių maždaug už 150 — 160 milijonų litų. Iš to matyti, kad mūsų pramonė šiuo at-

žvilgiu užima tą pačią vietą vidaus rinkoj, kaip ir užsienių pramonė. Jeigu priminsime tą faktą, kad 1922 m. parodoj mūsų pramonė ir 10% nedalyvavo savo krašto rinkoj, tai teks konstatuoti didelis mūsų pramonės laimėjimas per palyginamai trumpą aštuonių metų laiką. Reikia manyti, kad ateity mūsų pramonė padarys dar didesnę pažangą.

Tačiau, tautiškoji pramonė savo kovoj su užsienine neturi vien tikrai remtis valstybine protekcija (pagalba) muitų atžvilgiu, bet svarbiausia stengtis pagerinti savo dirbinių kokybę.

Tada jos laimėjimas kovoj su užsienių pramonė tikrai atneš didelės naudos kraštui.

Žemės ūkis šiais metais gyvena krizį, kaip ir bendrai visoj Europoj. Žemės ūkio produkcija, ypač grūdų ūkis, paskiausiu laiku tiek padidėjo, kad tai privedė prie kainų kritimo šioj srity. Grūdų ūkis pasirodė labai nuostolingas. Mūsų ūkininkai dabar tatau jaučia, labai pigiomis kainomis parduodami savo grūdus.

Tad, žemės ūkis turėtų būti pertvarkytas, stant pirmoj eilėj gyvulių ir pienininkystės ūkį.

Sios žemės ūkio šakos buvo dabartinėj parodoj gražiai atstovaujamos. Ypač didelę pažangą padarė pienininkystė, kuri pradėjo augti nuo 1927 m. Tada buvo pagaminta 1.284.603 klg. pieno produktų. 1928 m. ta produkcija jau pasiekė 1.715.922 kilog.; 1929 m. — 3.055.220 klg. Šiais metais pienininkystės gamyba dar žymiau padaugėjo.

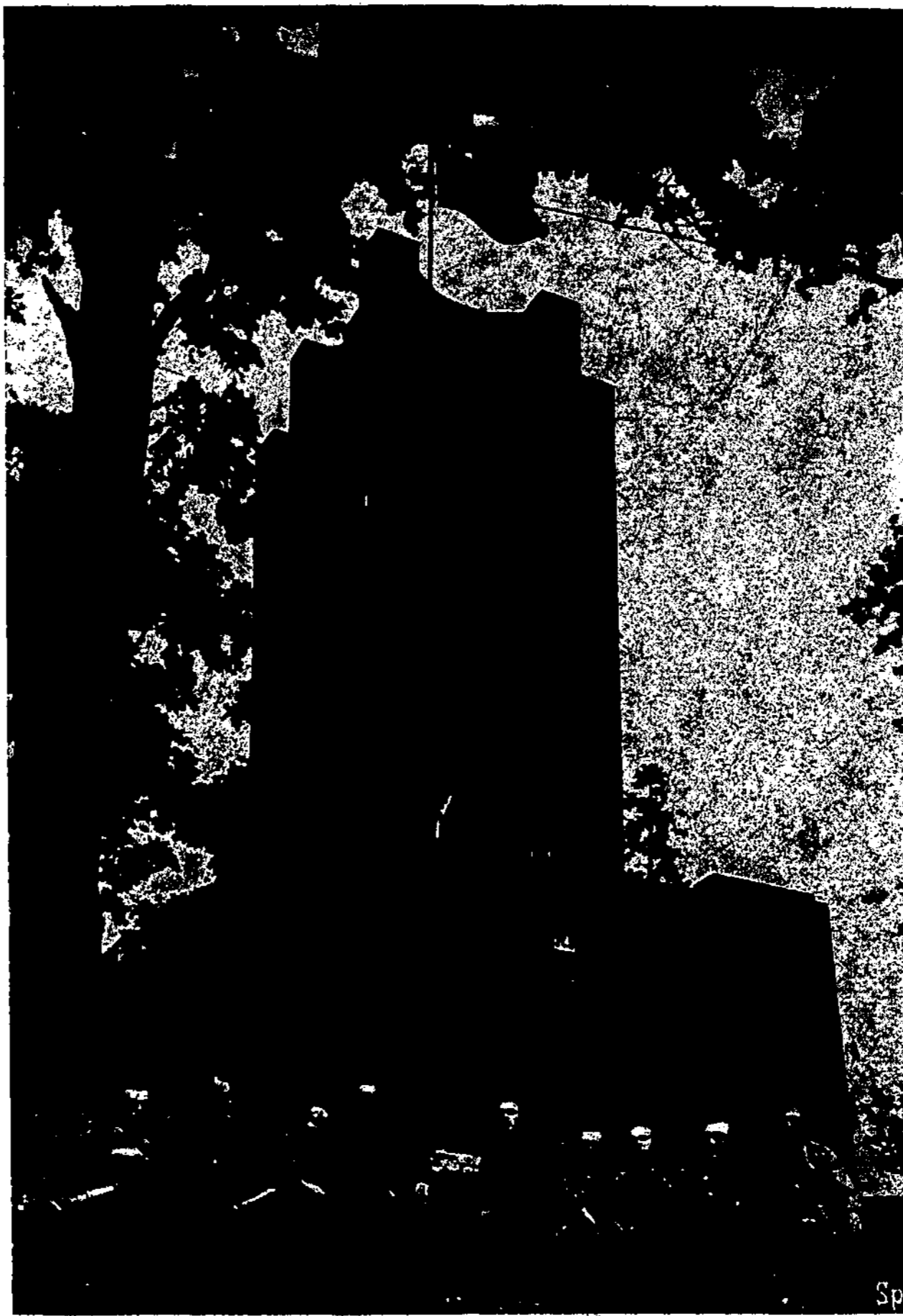
Gyvulių ūkis taip pat padarė didelę pažangą, kas buvo aiškiai matyt

parodoj, kur eksponuoti arkliai, raguočiai, kiaulės drašiai galėjo konkuruoti su pažangesniomis gyvulininkystės srity šalimis.

Iš čia pasakyto aiškėja, kad mūsų žemės ūkis, nepaisant grūdų ūkio krizio, žymiai sustiprėjo, o persitvarkius nugalės dabartinius sunkumus.

Čia turima galvoj taip pat ir daromus pastaruoju laiku sunkumus iš kai kurių valstybių pusės Lietuvos žemės ūkio produktų eksportui (išvežimui). Tai ypač paliečia mūsų mėsos ir taip pat kiaulių eksportą. Tam išvežimui daroma kliūčių muitų pakėlimu, pavyzd., iš Vokietijos pusės.

Tačiau manoma, kad mūsų vyriausybei pavyks susitarti su vokiečiais šiuo reikalu ir tuo būdu pasi-

Vytauto D. paviljonas parodoje, kurį aplankė beveik visa Lietuvos kariuomenė. Jis pastatytas pagal „Kario“ bendradarbio dail. J. J. Burbos projektą. Fot. Ūselio.

Kareiviai parodoje.

9 p. p. foto.

reiškęs paskiausiu laiku krizis šiuo atžvilgiu bus išvengtas arba žymiai suminkštintas.

Taigi, parodoj mes gavom tikrą vaizdą, ko pasiekė mūsų žemės ūkis per paskutinius metus ir kokia kryptimi reikia dirbti toliau žemės ūkio srity.

Taigi, šių metų paroda, pritaikinta Vytauto Didžiojo 500 metų jubiliejui, tikrai buvo mūsų ekonomišku jėgų paroda, mūsų ūkiško sustiprėjimo demonstracija. Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės, ūkiškas stiprėjimas negali neturėti tam tikrų politinių vaisių.

Mat, politiška krašto būklė daugeliu atžvilgiu pareina nuo jos ekonominės būties.

Taigi gerai supranta išmintingi valstybės vyrai, kurie visuomet atkreipia ypatingo dėmesio į šalies ekonomiską sustiprėjimą. Dar gerai atsimename Vokietijos politinę būklę 1922—23 metais, markės infliacijos laikais. Dėl ekonominio ir finansinio krizio Vokietija tada pergyvendavo didelius politinius sunkumus. Net kai kurios valstybės dalys, k. a. Bavarija, norėjo atsipalaiduoti nuo Vokietijos ir tapti nepriklausomomis valstybėmis. Tais metais šaly pasireiškė vidaus politinė

kova, kuri galėjo privesti prie politinio karo. To buvo išvengta tikrai Vokietijai ekonomiškai sustiprėjus.

Tokia pat būklė buvo Prancūzijoje ir Italijoje franko ir liros kritimo laikais. Vienu žodžiu, politiška šalies stabilizacija (pastovumas) pareina nuo ekonominės krašto gerovės.

Vytauto Didžiojo metų parodoj šisai mūsų ekonominis sustiprėjimas buvo vaizdžiai demonstruotas. Ši aplinkybė, žinoma, negali ne tik neprisidėti prie Lietuvos politiško sustiprėjimo, bet ir prie mūsų kovos dėl Vilniaus krašto atvadavimo.

Europos opinija gerai žino, kad Vilniaus kraštas, lenkų okupuotas, pergyvena dabar skurdą, ekonominę krizę. Vilnius lenkų rankose tolydžio smunka. Tas kraštas yra tik ekonominė našta Lenkijai. Lietuvos rankose šis kraštas, sujungtas su bendru Lietuvos ūkišku kūnu, ekonomiškai sustiprėtų ir jo dabar skurstančių gyventojų gerovė pakiltų.

Tuo būdu, sėkmingai dirbdami ūkio ir kultūros srity, mes žingsnis po žingsnio einame prie politinių laimėjimų — prie okupuotos Lietuvos greičiausio atvadavimo.

G.

Latvijos žurnalistų ir rašytojų delegacija.

Nors parodos ir kitų švenčių metu turėjome Kaune daug svečių, bet ypačiai malonu ir linksma, kad jų tarpe susilaukėme iš Latvijos didelį būrį garbingų spaudos darbininkų: Skalbe Karlis — Latvijos žurnalistų ir rašytojų s-gos pirmininkas, Karlinš Janis — vicepirm., Rozits Pavils — sekretorius, Bilmans Alfreds — užsienių reikalų ministerijos spaudos skyriaus šefas, Jankavs Visvalds — „Letos“ atstovas, dr. Mazversis — Latvijos rašytojų ir žurnalistų s-gos Mintaujos skyriaus pirm., Klavsons Arvids — „Briva Zeme“ atstovas, Grinblats Janis — „Pedeja Bridi“ atstovas, Ošs Janis — „Latvijos Kareivio“ redaktoriaus padėjėjas, Unams Ž. — „Latvio“ atstovas, Gamsmans Maks — „Sevodnia“ vyr. red., Milruds M. — „Sevodniā“ red., Buchardt F. — „Rigasche Rundschau“ atstovas, dr. Heimans — „Frühmorgen“ atstovas, Vindans Andreis — „Kurzemes Varda“ atstovas, Brusubarda Ernest — „Jaunakas Zinias“ atstovas ir Bankans — Rygos radiofono atstovas.

Svečiai atvyko birželio 20 d. ir išbuvo pas mus

tris dienas. Per tą laiką suspėjo dalyvauti mūsų dainų šventėje, misterijoje — „Vytauto žemė“, prie Karo muziejaus vėliavos nuleidimo metu, kur uždėjo gražų vainiką, ir aplankyti žemės ūkio ir pramonės parodą su Vytauto Didžiojo paviljonu.

Labai svarbu, kad per šituos susitikimus, vaišes ir nuoširdžius pasikalbėjimus, paaikškėjo daug bendrų reikalų, susidarė artimesnė pažintis, santykiai, o svarbiausia iškilo reikalas bei noras, iš latvių pusės išėjęs, kuo greičiau sudaryti tarp lietuvių ir latvių spaudų vienybę, kuri, nors raštiškai nesuformuluota dar, bet praktiškame gyvenime jau būtų vykdoma.

Tai labai gražus ir sveikintinas principas. Jei tarp vienos ir antros artimų — net kraujo ir kalbos giminyste sujungtų — kaimynų spaudos bus tam tikra vienybė ir nuoširdumas, tad plačiau ir atviriau veikiant galėsime išsitariti ir pasisakyti svarbesniais bei sopamais klausimais.

Tuomet tikrai sustiprės mūsų ryšiai ir santykiai nukryps į tinkamą vagą, o abiem valstybėm bei tautom iš to susidarys neabejojama nauda.

Didelės Vytauto Didžiojo garbei iškilmės Kaune.

I. Paroda.

Šiomet birželio m. 18 — 22 d. įvykusios Kaune Lietuvos žemės ūkio ir pramonės paroda, dainų diena ir šaulių sąjungos pastatyta misterija „Vytauto žemė“ kaip tik yra suruoštos sąryšy su Vytauto Didžiojo metais ir skirtos Vytauto Did. garbei.

Paroda buvo atidaryta birželio 18 d. 12 val. ir uždaryta 22 d. 21 val.

Parodą atidarė pats Respublikos Prezidentas. Jį sutiko prie papuoštų parodos vartų (iš Parodos gatvės) parodos komitetas ir Vytauto Didžiojo komiteto pirmininkas, švietimo ministeris inž. K. Šakenis. Karo dudų orkestrui griežiant, pro kariuomenės garbės sargybą, Respublikos Prezidentas atvyko prie Vytauto Didžiojo paviljono, prie kurio jau laukė ministrai, aukšti kariuomenės ir kit. viršininkai ir didelė žmonių minia.

Pirmučiausia į Respublikos Prezidentą ir į kitus prabilo Vytauto Didžiojo komiteto pirmininkas inž. Šakenis, tarp kitko pabrėždamas, kad šiais metais mes, dalyvaudami nepaprastuose iškilminguose aktuose, kurie yra mūsų nepriklausomo ir savarankaus gyvenimo reiškinys, prisimename ir tą mūsų senovės didvyri Vytautą Didįjį, kuris ypatingai rūpinosi Lietuvos nepriklausomybe ir gerove, ir kuris ypatingai troško, kad Lietuva būtų savaranki ir galinga. Todėl ir šioj parodoj yra įrengtas Vytauto Didžiojo paviljonas. Toliau kalbėjo parodos komiteto pirmininkas agr. inž. Kurkauskas. Jis savo kalboj priminė, kad kilnus Vytauto Didžiojo idealas buvo — vieninga, aukštai kultūringa ir galinga Lietuva. Stiprėjant dabartinei Lietuvai vis labiau įsigali mūsų tarpe minimas idealas. Siekiant kalbamo kultūringumo, mūsų tautai tenka atlikti didelis kūrybos darbas. Šios parodos ir yra tikslas duoti apžvalgą ir patikrinti pasiektus vaisius, kad žinotumėm kur reikia pakreipti tolimesnį veikimą prie savo užsibrėžto tikslo.

Taip pat kalbėjo ir parodos metu atvykęs į Kauną Latvijos finansų ministeris p. Petrevics. Jis, pareiškęs savo pasitenkinimą dėl laisvos Lietuvos tautos darbo vai-

sių ir pasveikinęs lietuvių atsiektus darbo vaisius, tarp kitko pabrėžė, kad Lietuvos ir Latvijos geografinė ir istorinė padėtis uždeda mums pareigą tęsti toliau mūsų bendradarbiavimo planą. Tegu ši Lietuvos tautos darbo pasireiškimo vieta lieka tuo kertiniu akmeniu, prie kurio mes galėtumėm susivienyti bendrame darbe laisvos ir nepriklausomos Lietuvos ir Latvijos gerovei.

Į visų kalbas atsakė Lietuvos Respublikos Prezidentas. Jis pabrėžė, kad šis pastatas (t. y. Vy-

džiojo nurodytas, būtent, vieningas ir nenuilstamas mūsų darbas. Jo pasisekimus tarp kitko žymime ir savo žemės ūkio ir pramonės parodomis. Po šių žodžių Respublikos Prezidentas skelbia, kad paroda jau atidaryta. Orkestras pagriežė Tautos himną. Ponia Prezidentienė perkirpo juostą į Vytauto Didžiojo paviljoną. Tą paviljoną pirmučiausia ir aplankė Respublikos Prezidentas ir kiti aukšti asmenys. Iš šio paviljono Resp. Prezidentas ir kit. jį lydintieji pro skautų garbės sargybą

Kareiviai, atvykę į parodą ir pasinaudoję proga, apžiūrinėja Karo Muziejų. 9 p. p. foto.

tauto Did. paviljonas) mums sako, jog ši paroda yra nepaprasta. Jis mums primena garbingą senovę, didingą, Vytauto sukurtą, imperiją. Mes, laisvoji Lietuva, esame tik mažas anosios sklypelis. Bet ir mažame sklypely džiaugiamės savitai einą kultūrinės pažangos keliais. Mūsų tautos yra tikslas teisingai taikai dirbti. Tos taikos siekdami, mes turime tokios galios, kuria pasirodė Vytautas Did. Lucke, sukviėtęs tenai Europos valdovus. Likimas mums yra lėmęs šiandien likti tik mažuoju taikos veiksmu. Bet mūsų teisė yra siekti, kad galėtumėm pasirodyti sau ir savo kaimynams kultūrinio darbo vaisiais Vilniuje, mūsų tautos širdyje, mūsų senovės vadų ir valdovų sostinėj. Tai ne tik mūsų teisė, bet ir pareiga. Kitaip jausdami, negi galėtumėm ramiai švęsti mūsų didžiojo vado metus. Tikriausias kelias į mūsų sostinę Vilnių yra Vytauto Di-

nueina kitus paviljonus apžiūrėti.

Vytauto paviljonas yra lyg mūro pastatytas paminklas. Viduj sudėti įvairūs Vytautą liečiantieji atvaizdai, jo raštų nuotraukos, iškasenos, literatūra apie jį ir daug kitokios medžiagos.

Šiomet paroda iš tikrųjų gražiau atrodė. Daug paviljonų naujų. Keletas mūrinių, kokių iki šiol nebūdavo. Buvo 6 užsienio paviljonai. Latvių firmos (iš viso 26) tilpo viename Latvijos paviljone. Sovietų Rusija taip pat turėjo atskirą mūro paviljoną. Kitų valstybių firmos (Vokietijos ir kt.) vietas užėmė tarp mūsų firmų. Parodoj buvo labai daug gyvulių. Iš viso 155 arkliai, porą šimtų raguočių, 59 kiaulės, daug paukščių ir kitų smulkių gyvulių. Ypač visų dėmesį kreipė mažiukai, gražūs, linksmi žemaitukai arkliai. Daugybė įvairiausių mašinų ir kitų dirbinių. Kai kurios valdžios įmonės, pav., susisiekimo ministerijos

ir kt., taip pat turėjo savo paviljonus. Žodžiu, visų jų neišvardinsi.

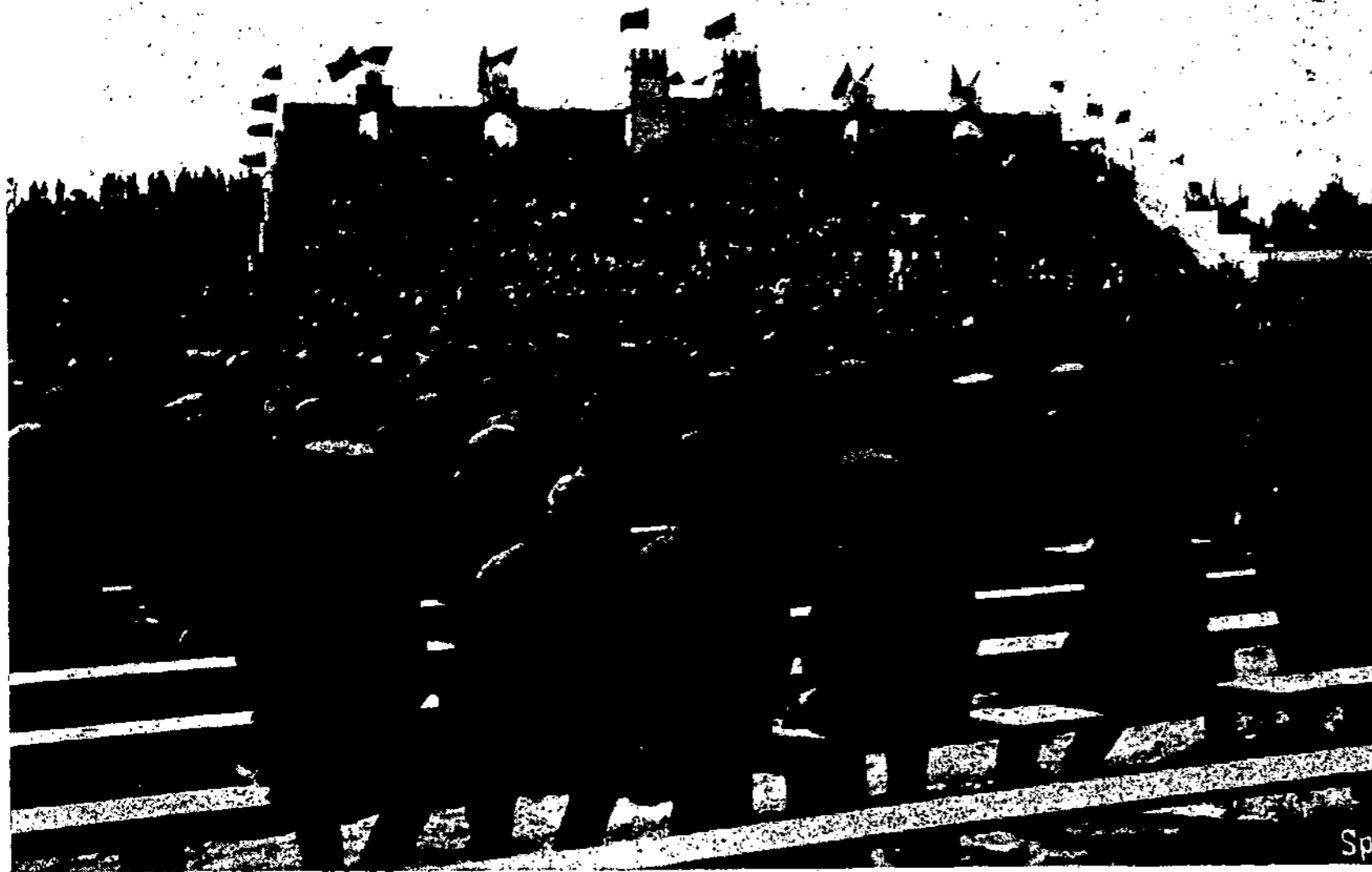
Šiemet firmoms ir asmenims parodos komitetas už išstatytus parodoj pavyzdinius eksponatus išdavinėjo medalius. Iš viso buvo pagaminta 150 aukso, 250 sidabro

porą valandų. Iš viso dalyvavo per 200 chorų iš įvairių Lietuvos kampų. Dainininkų - jų buvo apie 9000. Taip pat dalyvavo ir mūsų kariuomenės dalių dūdų orkestrai, kurie pritarė dainoms. Dainininkų jų skaičiumi ši dainų diena žymiai

buvo statoma šaulio poeto L. Girono parašyta Vytauto garbei misterija „Vytauto žemė“. Vaidinimai prasidėdavo 21 val. 30 min.

Misterijos turinys maždaug toks: Dviejų savo vadų (politiko ir dainiaus) vedama lietuvių tauta, jau atgijusi ir išsivadavusi iš vergovės, veržiasi į gyvybės angą. Praskleidus uždangas, lietuvių tautai kelią pastoja trys vyrai, bet tauta prašalina juos ir išiveržia pro angą. Laisvės angoje miega, raganių saugoma, karalaitė Laisvė. Dabar iš tautos reikalaujama ne žodžių, bet darbų, kad turėtų teisės į laisvųjų tarpą. Tauta jau tokių darbų turi, būtent, Lietuvos išvadavimą nuo bolševiku, bermontininkų, lenkų nugalėjimą ties Širvintais ir Giedraičiais ir Klaipėdos atvadavimą. Tie faktai įtikina teisės saugotojus ir tautos vadai gauna raštus teisei būti laisviems. Minia prikelia miegančią karalaitę ir džiūgaudama lipa dar aukščiau, kaip liepia jai Lietuvos dvasia: „Kaip maža būti gyviem, bet reikia būti ir laisviem, taip ir laisviem būti dar maža — reikia dar pasiekti garbės ir galios.“ Minia pasiryžta laimėti. Bet prieš jį prie vartų neįeina. Vartininkas praneša, kad juos atidaryti gali tik užburtas žodis. Lietuvos dvasia nurodo miniai, kad užburto žodžio reikia ieškoti praeityje. Tuomet tauta atsimena Vytauto galybės laikus. Scenaj praeina tos galybės laikai. Regėjimas pranyksta. Tauta atspėja užburtą žodį. Tas žodis tai yra Vytautas.

Btks.

Dainų šventėje kariuomenė klausosi dainų.

Foto Ūselo.

ir 450 bronzos medalių. Įėjus į Latvijos paviljoną, krito į akis vaizdas, kad labai daug latvių firmų gavo aukso medalius.

Gausiai parodą lankė ir kariai, tiek iš Kauno, tiek ir iš provincijos įguly. Į parodą buvo vedami rikiuotėj. Malonų vaizdą gavau patekęs į parodą vienos kareivių ekskursijos atvykimo metu. Žiūriu, spaudos paviljonai apgulti kareivių. „Spaudos Fondo“ paviljone dalyvauja knygų loterijoje, kur už 1 litą gali ištraukti kokią nors knygą. O tuo tarpu alaus paviljone, kur amžinai knibždėjo prie bonkų civiliai, kareivių nemačiau.

Negaliu praeiti tylomis pro šali nepaminėjęs gražios „Spaudos Fondo“ knygų platinimo propagandos. Savo paviljone ji įrengė knygų loteriją. Bilietas 1 l. Kiekvienas bilietas pilnas. Pigiausia knyga, kurią galėdavai laimėti, kainuoja 1 lit. Būdavo ir iki 15 lit. kainos. Knygos — jų pačių leidiniai. Daugiausia knygų buvo brangesnių, negu 1 litas. Taip pat mačiau, kad daugelį kareivių apdovanojo savo 1930 m. kalendoriais.

II. Dainų šventė

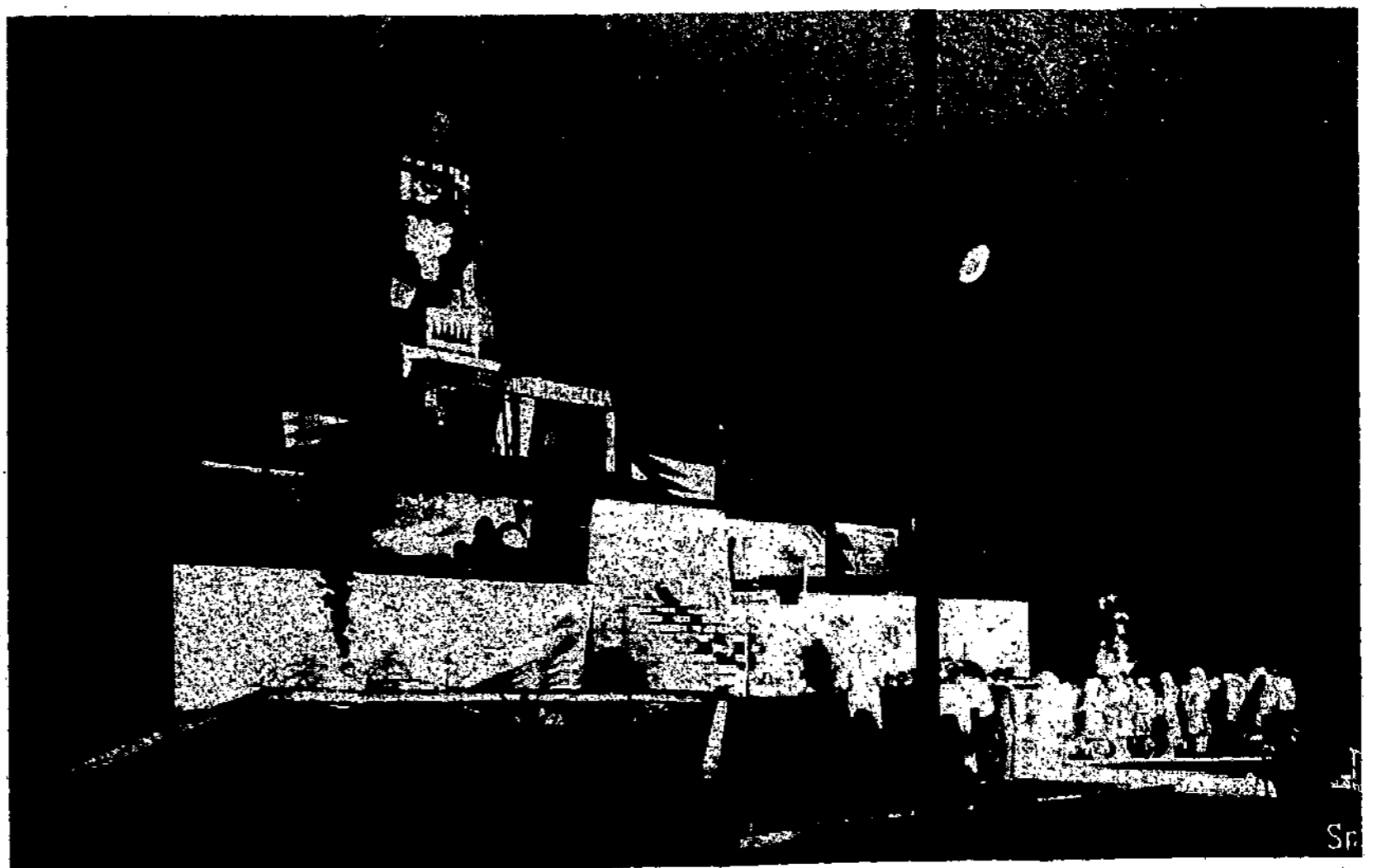
Dainų diena įvyko birželio 20 d. 16 val. Žaliajam kalne, Petro Vileišio aikštėj. Dainos užsitęsė apie

pralenkė buvusias. Šių metų dainos dienoj dalyvavo ir Latvijos raudonojo kryžiaus choras, padainavęs keletą dainelių.

Dainų dieną taip pat aplankė daug kareivių iš Kauno ir provincijos. Dainų aikštė buvo pilna sėdinčios ir stovinčios publikos. Nemaža aplankė ir svečių iš užsienio.

III. Misterija.

Birželio 19, 20, 21 ir 22 d. d. L. F. L. S. stadione šaulių sąjungos

Estrada parengta misterijos vaidinimams. Nuotrauka padaryta vaidinimo metu. Sulco foto.

Karo ligoninės šventės diena.

Svečiai ir nuotaika.

Karo ligoninė birželio mėn. 24 d. — po savo ilgo remonto, vargo ir didelio darbo — tarytum apsilvainikavo ir gerokai pajaunėjusi bei atsinaujinusi pradėjo kitą gyvenimo etapą, daug šviesesnį ir laimingesnį — tiek savo, tiek ligonių atžvilgiu.

Todėl nenuostabu, kad šventė buvo puošni ir iškilminga.

Graži saulėta diena, gražus ir kviestųjų svečių būrys. Čia p. Res-

kodėl jis geriausiai tiko karo ligoninės šefu.

Paminklo atidarymas.

Po pamaldų, čia pat sode, prieš ligoninės rūmus įvyksta taip pat labai svarbi ir prasminga ceremonija. Tai dr. J. Basanavičiaus paminklo pašventinimas ir atidarymas.

Paminklas nors kuklus, bet gana įdomus ir originališkas, ypač jo pedestalas, gražiai sukrautas iš natūralaus akmens.

nalui palinkėjo kloties ir pasisekimo. *Nes visa, ką darom, vis darome mūsų mylimos Lietuvos gerovei ir garbei.*

Atidarius dr. J. Basanavičiaus paminklą, p. prezidentienė pirmoji padėjo prie jo savo gražų ir didelį gyvų rožių bukietą.

Toliau su didžiuliais gražių gėlių bukietais priėjo mūsų kaimynų karo sanitarijos viršininkai—Latvijos gen. gyd. Snikeris ir Estijos gen. gyd. Lössmanas. Kiekvienas jų savo kalba pasakė trumpą karštą žodį, prisimindami dr. J. Basanavičių ir, savo pagarbą reikšdami, sudėjo ant jo paminklo gėles.

Iškilmingas aktas

naujai atremontuotos karo ligoninės proga įvyko tuojau, paminklą atidarius.

Gen. gyd. Nagevičius padarė ilgą ir įdomų pranešimą, plačiai nušviesdamas karo ligoninės šefo dr. J. Basanavičiaus gyvenimą, darbus ir nuopelnus visai mūsų tautai.

Ypačiai buvo apibūdintas jis kaip didelis gydytojas ir darbuotojas medicinos srity.

Pulk. gyd. Oželis, karo ligoninės viršininkas, pareiškė savo didelį dėkingumą ir padėką mūsų vyriausybei dėl tos paramos ir prisidėjimo, kurių dėka karo ligoninė galėjo įvykdyti tokį svarbų ir didelį remontą.

Įdomų, daugiau moksliską, pranešimą padarė karo ligoninės konsultantas dr. Parčevskis. Pabrėžęs karo ligoninės, kaip vienintelės Lietuvoje tos rūšies įstaigos, didelę svarbą ir uždavinius, tiek karių, tiek visuomenės atžvilgiu, apibūdino karo ligoninės vaidmenį ir ateities perspektyvas medicinos mokslų pažangos ir patyrimo švi-soj.

Karo ligoninė normalėse gyvenimo sąlygose turėdama aptarnauti 5500 įvairiomis ligomis sergančių ligonių, privalo turėti daug įvairių skyrių, moderniškai įrengtų tyrimo kabinetų ir nuolat tobulėjantį aukštos kvalifikacijos medicinos personalą.

Karo ligoninė jau nebeturinti naudotis praėjusio amžiaus būdais diagnostikos ir gydymo srity. Maža esą pasenusių priemonių ligai nustatyti ir nebepakanka jau gy-

Dr. J. Basanavičiaus paminklas Karo ligoninės sode. Nuotrauka padaryta atidarymo metu. E. K. b-vės foto.

publikos Prezidentas, čia ponia prezidentienė, Latvijos ir Estijos karo sanitarijos viršininkai, p. p. ministrai (tarp kurių Latvijos atstovas p. Liepinš), mūsų aukštieji karininkai, profesorai, gydytojai ir kiti.

Pamokslas ir mišios.

Iškilmės pradedamos pamaldomis, k. ligoninės sode, po didžiuliais uksmingais medžiais. Mišias laiko karo lig. kap. kun. Sabaliauskas. Grojo karo muziejaus dūdų orkestras.

Pradžioje pasako gražų ir turiningą pamokslą, apibūdindamas tos dienos šv. Joną krikštytoją ir vaizdžiai išaiškindamas, kodėl k. ligoninė to šventojo dieną pasirinko savo švente. Nuosėkliais išvedžiojimais ir palyginimais betarpiškai iškelia kitą Joną, būtent dr. Basanavičių. Gražiai nupasakojo to vyro asmenį ir aiškiai parodo,

Respublikos Prezidentas savo kalboje, atidarant paminklą, primena, kad šita įstaiga, Lietuvos nepriklausomybę atgaunant, buvo itin reikšminga, nes čia buvo gydomi mūsų tautos gynėjai ir taisoma jų sveikata.

Be to, su karo ligonine labai glaudžiai rišasi ir dr. J. Basanavičiaus vardas. Tikrai nežinia, kas šitam pasišventėliui daugiau rūpėjo, ar gydytojo darbas, ar mūsų tautos gyvybė ir likimas. Jis glaudžiai yra susirišęs ir su mūsų kariuomene, kurią mylėjo ir rūpinosi.

Todėl jis tikrai nusipelnė, kad karo ligoninėj jo atmintis kuo ilgiausiai gyventų, ypač tai sustiprins paminklas.

Mylimo, brangaus žmogaus atvaizdas visada yra brangus ir malonus, kad jis nuolat būtų mūsų akivaizdoj.

Ligoninės viršininkui ir perso-

dymui vien tik farmakologijos vaistų lentelės.

Dabar, kaip vaistas, plačiai žengia oras, vanduo, saulė, rentgenas, elektra ir kit.

Todėl karo ligoninėj plečiamas ir tobulinamas hydro - elektro terapijos skyrius, kur bus įvairios vonios, net mineralinės ir angliarūkščio.

Iš eilės kalbėjo Latvijos ministras ir atstovas Lietuvai p. Liepinš. Jis pareiškė didelį džiaugsmą dėl mūsų karo ligoninės tobulėjimo ir ateities vilčių, drauge palinkėdamas kuo geriausio pasisekimo.

Karo ligoninės apžiūrėjimas.

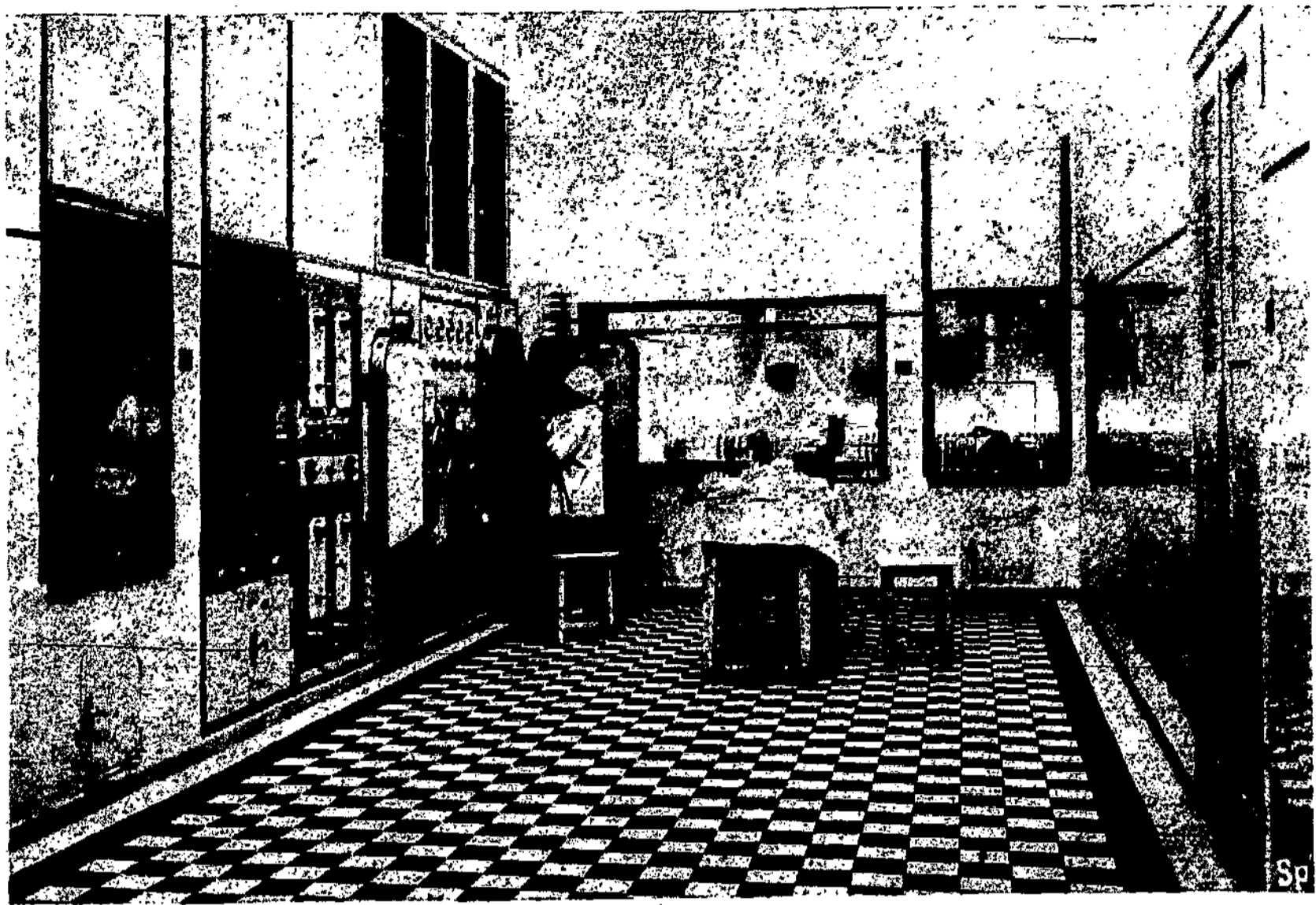
Po visų kalbų ir pranešimų visiems labai buvo įdomu pamatyti ir arčiau susipažinti su moderniais I korpo įrengimais ir patobulinimais.

Karo ligoninės šeimininkas maloniai sutiko svečiams parodyti ir paaiškinti.

Antrajame aukšte randasi terapijos skyrius, kur gydomi vidaus ligomis sergą. Čia erdvūs šviesūs ir švarūs bendrieji kambariai, arba palatos. Labai jaukios ir simpatiškos „separatkos“ — mažutės atskiros palatos sunkiai sergantiems. Čia taip pat dideli balkonai arba aikštelės saulės bei oro vonioms, skyrium vyrams ir moterims.

Pirmajame I korpo aukšte chirurgijos skyrius. Taip pat bendrosios ir atskiros palatos. Visų dėmesio daugiausia pritraukia operacijos ir medžiagos operacijoms rengimo ir sterilizavimo patalpos.

Visur gražu, malonu, jauku ir šviesu. O tų aparatų, mygtukų, kranų — devynios galybės. Jokios skausmo baimės bei pasibaurėjimo

Medžiagos operacijoms rengimo ir sterilizavimo patalpa.

mo dėl operacijos. Rodos, tuojau gultum ant tų viliojančių stalų po žvilgančiais stiklo skliautais ir leistum padaryti operaciją, net pačią pavojingiausią. Jei ir mirtum, tad, rodos, tik užmigtum, lyg sapnuodamas.

Iš čia visi nusileidžia žemiau, į vadinamąjį rūšį, kur rentgeno kabineto patalpos, įrengimai ir hydro - elektro - terapijos gydymo kambariai.

Čia daugybė įvairių įvairiausių įrengimų, kambarių ir aparatų. Čia jau moderniausi gydymo būdai — elektra, vanduo, garai, lietūs, mineralinės ir angliarūkščio vonios.

Rodo mums, žiūrime ir netikime, kad tai mes turime Lietuvoj ir dar savo — karo ligoninėj.

Be galo džiugu ir didelis dėkingumo jausmas plinta krūtinėj,

kad mūsų vyriausybė taip atsidėjusi rūpinasi karių sveikatos palaikymu ir taisymu.

Taip pat didelė garbė ir padėka karo sanitarijos vadovybei, karo ligoninės viršininkui ir visam medicinos personalui, kad tiek daug pasidaravo, kad nesigailėjo nei savo iniciatyvos nei didelio trūso bei vargo, tobulinant ir plečiant mūsų gydymo įstaigą.

Baigdamas dar kartą norėčiau priminti mūsų valstybės Prezidento žodžius: Visa, ką darom — vis darome mūsų mylimos Lietuvos gerovei ir garbei.

Jei tėvynė mumis taip rūpinasi, tad ir mes turime kuo stropiausiai jai tarnauti ir atsidėję atlikti savo pareigas bei prievoles.

M.

Kaip Amerikos lietuviai mini Vytauto Didžiojo sukaktuves.

Baltimorės lietuviai gegužės 17 d. minėjo Vytauto Did. mirties sukaktuves.

Jau iš pat ryto ant Baltimorės lietuvių svetainės (klubo), tarp Amerikos vėliavų, plėvėsavo ir Lietuvos trispalvė vėliava. Apie 11 val. lietuviai pradėjo rinktis prie savo svetainės. 12 val. pirmas dudu orkestras užgroja „Lietuva tėvyne mūsų“. Po to tuojau iškilminga lietuvių eisena pradėjo žygiuoti miesto gatvėmis. Eisenos priešaky jojo raitoji policija. Po jų orkestras ir visa virtinė vėliavomis ir atitinkamais parašais papuoštų automobilių. Kai kuriuose automobiliuose buvo improvizuoti Vytautas ir Kestutis. Paskui tų automobilių ėjo tų kunigaikščių vardais pasivadinusių draugijų nariai.

Po jų ėjo lietuvių mokyklos mokiniai, nešini Amerikos ir Lietuvos vėliavomis. Toliau sekė Gedimino pilies eisena Mindaugo draugija, moterų piliečių klubas — Birutė su savo palydovais, katalikų moterų sąjunga, atletų — vyčių ratelis,

respublikonų klubas ir kiti. Kiekvienos draugijos narių priešaky važiuo išpuošti automobiliai su improvizuotais kokiais nors paveikslais. Iš viso eisenoj dalyvavo 4 dudu orkestrai. Po draugijų važiuo per šimtą gražiai papuoštų automobilių.

Eisena nuėjo iki miesto rotušės. Prie rotušės lietuvių eisena sutiko miesto burmistras ir kiti miesto valdininkai. Jie visi sveikino lietuvius.

Ši eisena buvo įspūdinga ne tik vietos lietuviams, bet ir svetimtaučiams, kurie stebėjosi kaip gražiai lietuviai moka pasirodyti ir kaip gerbia savo tautos praeities didvyrius.

Po iškilmių buvo lietuvių gegužinė, kurioj dalyvavo ir miesto burmistras. Taip pat buvo atletikos paroda bei rungtynės.

Kita diena buvo iškilmingos pamaldos Vytautui paminėti, o vakarė koncertas ir šokiai. Gegužės 20 d. buvo balius. Dalyvavo taip pat daug svečių ir miesto burmistras Broening.

Šias iškilmes suruošė Baltimorės lietuvių taryba ir L. R. - K. Federacija.

Tėvynę atstatant.

Geležinis ruso jungas
giliai rėžė mūsų sprandus.
Atsibodo. — Susijungę
jį sutrupinti pabandėm.
Keturpirštės kreivos šakės,
platūs kirviai piestu stojos.
— Laisvės norim! — pasisakėm. —
Pajudino žemę patrankos —
daug kas neogrįžo iš toli...
Gaisruose maudės sodybos
per dienas ir naktis vėlybas.
Daug miestų pavirto ant šono —
mes naujų sulaukėm tironų.
Jie trunkės po kaimus, po dvarus —
kas tiko, tą ėmė — tą darė.
Bet ir čia gaspadoriškai prašnekom:
— Ponai, svečiuotis jau užteko...
— Ko taip surūgę, nusiminę? —
— važiuot nēr kur... juk į tėvynę.
— Šiandien kovot mes pasiryžę
— Nuo juodo frako iki vyžų!
Mes Lietuvą ant kojų statėm —

mes tempti jungą jau atpratom.
Bet jis dar smaugia mūsų brolių —
krūtinės verda — tvert negalim:
vyrų milijonas jėgų pilnas
žaliais miškais patrauks į Vilnių!
Užsprings keliai žirgų kanopom,
Neris kartos mums Vilniaus sope,
grios kvatos patrankų šūviais. —
Niekšas šiandien ar ryt — pražuvęs! —
Taip kalbasi Lietuva petinga —
vyrai su degančiom krūtinėm
apie grobuonį pragaištingą,
kurs dargi broliu mūs vadinas!..
Užteks jėgų mums ažuolinių —
vyrų žalių, kaip miške uosių!
Mes raumenų šakas supynę
plieno grandim Tėvynę juosim,
su Kaunu, Klaipėda ir Vilnium,
kur plėšrus aras nū gyvena. —
Greit milijonas jėgų pilnas
sutrins niekšybę uraganu.

Jonas Rimba.

Algirdėnų šventė.

Šventės, šventės! Visi mes jūsų laukiame. Lygiai jų laukia miestietis, lygiai kaimietis, lygiai karys. Ir ne veltui jų laukia — juk kiekviena šventė mums ką nors kilnaus, garbingo primena.

Iškilmingai šventė šiomet birželio 24 dieną 2-sis pėst. D. L. K. Algirdo pulkas savo dvylikos metų gyvavimo sukaktuves. Stropiai ruošėsi šventei vadai ir kareiviai. Einu kartą per kareivines ir žiūriu, kaip jaunas kareivis prieš kuopos veidrodį miklinasi, kilnodamas šautuvą ant peties. Paklaustas atsakė: „Žinai, tamsta, greit bus pulko šventė, reikia gerai išmokti „ant peties“, bo kad paskui nebūtų gėdos“. Ir tiesa, visi linksmiais veidais, nerodydami nuovargio bei tinginio rengėsi šventei.

Vakare, žiūriu grandinis Karoblis skaito, susisodinęs ratu savo skyrių, iš „Karių kalendoriaus“ 2-jo pėst. D. L. K. Algirdo pulko istoriją. Stebisi jaunieji kareiviai garbingais savo pulko žygiais su priešais. Ir kyla tada jų širdyse pasiryžimas ir narsumas ginti tėvynę nuo priešų, atimti Lietuvos širdį — Vilnių.

Štai skaito viršilos per vakarinį patikrinimą kuopai pulko vado sveikinimą:

Kariai Algirdėnai! Šiais Vytauto Didžiojo metais sukanka dvylika metų, kai mūsų pulkas tebestovi Tėvynės sargyboje.

Kelias pulko praeitas yra kilnus ir garbingas. Laimėtos kovos su Lietuvos priešais, amžinai liko Lietuvos visuomenės atmintyje, nes kariai Algirdėnai ėjo ginti savo kraštą Tėvynės meilės vedami. Tarnaujame garbingame pulke, pagarsėjusiame karo žygiais ir laimėtomis kovomis su Lietuvos priešais. Tuo turime džiaugtis ir didžiuotis.

Sveikindamas Jus, Algirdėnai, mūsų pulko dvylikmetį švenčiant, linkiu Jums vieningumo, geros kloties ir pasisekimo tarnyboje, o tame didžiame Lietuvai tarnybos darbe „Tėvynės meilė tebus mums vadovas“.

Šis sveikinimas, matyt, giliai įsmigo į kiekvieno kareivio širdį, visi susimąstė, visuose sustiprėjo kilni savo pulko ir tėvynės meilė, visi pasiryžo dirbti Tėvynės labui, ginti ją nuo skriaudėjų.

Šventės dienos rytą pulkas, orkestrui griežiant, buvo nuvestas bažnyčion. Ten šventoriuje, tarp žaliuojančių lieknų klevų, buvo atlaikytos iškilmingai pamaldos. Per pamaldas griežė pulko dūdų orkestras. Į pamaldas buvo atsilankę daug aukštųjų karo vadų. Gerb. mūsų kapelionas pasakė gražų pamokslą, kur svarbiausia pabrėžė, kad sektume savo pirmtakūnų pavyzdžiu, o jie, ėję teisingu keliu, naves ir mus tuo keliu.

Grįžus iš pamaldų, buvo savam rajone paradas. Čia sveikino Algirdėnus II-os karo apygardos viršininkas, pulko vadas ir linkėjo Algirdėnams būti stipriems, sumaniems ir klusniems, kaip jų pirmtakūnai buvo.

Po visų iškilmių, grįžę į kareivines, sėdome pietų. Papuošti stalai baltais uždangalais ir gėlių vazomis buvo apdėti skaniais valgiais. Tvarkingai sėdo vienas po kito kareiviai už stalų ir ragavo švenčių dovanos. Kėlė alaus bonkas už savo vadus, už savo pulko vienybę.

Po pietų gerai pailsėję ir išsimiegoję, vakare linksmi pasišoko Algirdėnai surengtam pulko vakarėlyje.

Algirdėnas P. Kačinskas.

Klaidos atitaisymas.

„Kario“ 24 nr. 482 psl. kariuomenės gyvenimo skyrių, žinutėj iš 4 pėst. pulko „Tamsūs debesys giedrią dieną“, užmetama karių teatrui dėl neatvykimo gegužės 29 d. į pulką vaidinti.

Tenka pabrėžti, kad čia karių teatras visai nekaltas. Kadangi netrukus į pulką turėjo atvykti vaidinti Valstybės drama, tai karių teatro gastrolės buvo atidėtos. Pranešti apie tai jau nebesuspėta ir tuo būdu susirinkę vaidinimų žiūrėti buvo apvilti.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Amerikos karo lakūnai Kaune.

Šią vasarą 4 Amerikos Jungtinių Valstybių lėktuvai lanko Europą. Birželio 20 d. 12 val. 45 min. jie atskrido iš Rygos į Kauną. Amerikos lakūnus Kauno aerodrome sutiko mūsų karo aviacijos viršininkas gen. št. plk. Pundzevičius, aviacijos karininkai ir Amerikos atstovybės Kaune nariai.

Kitą dieną, t. y. VI. 21. 9 val. svečiai apie 40 min. skraidė virš mūsų aerodromo. Skridimo ir oro akrobatikos srity parodė didelę techniką, prityrimą ir lėktuvų atsparumą ir galingumą. Ypač gražių ir drąsių oro triukų atliko majoras Doolittle. Taip pat publika, kurios tarpe buvo vyriausybės narių ir diplomatinio korpuso, gėrėjosi ir kapitano Kvnono i leit. Parkero skraidimais.

Parodę savo skraidymo techniką, svečiai pakvietė keleiviniu lėktuvu paskraidyti mūsų užsienių reikalų ministerių dr. Zaunių su žmona, „Eltos“ direktorių dr. Turauską, mjr. Naraką, prof. Žemaitį ir kt.

Svečiai buvo pakviesti į aviacijos karininkų klubą vaišėms, kuriose dalyvavo mūsų užsienių reikalų ministeris su žmona, Amerikos atstovybių Kaune ir Rygoj nariai, kai kurie kitų valstybių atstovai Lietuvoj ir kt.

Svečiai buvo patenkinti jų sutikimu ir priėmimu Kaune. Birželio 22 d. rytą svečiai išskrido į Taliną (Estiją).

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Birželio mėn. 9 d. į Ukmergę atvyko Kauno arkivyskupas Skvireckas. 17 val., arkivyskupui sutikti, pulkas buvo išstatytas miesto gatvėmis špaleriais. Pulko kapelionas, karininkai su pulko vadu ir miesto vyriausybe arkivyskupą sutiko priemiesty ir atlydėjo iki bažnyčios. Užpakaly ėjo pulko orkestras ir visas pulkas, kuris gražiai iš špalerių rinkosi į voras. Prie bažnyčios buvo parengti garbės vartai, kur laukė didžiulė žmonių minia.

Arkivyskupas, palaiminęs žmones, pasakė gražų pamokslą ir atlaikė pamaldas už mirusius. Kitą dieną kareiviai buvo nuvesti į bažnyčią, kur arkivyskupas suteikė tikėjimo sustiprinimą (padirmavojo).

Ekskursija į Vytauto Didžiojo parodą. Birželio mėn. 20 d. 3 val. 30 min. traukiniu išvykome į Kauną 27 liktin. puskarinink. ir 134 būtinų tarnybos kareiviai, vadovaujami vyr. leit. Kvedaravičiaus. Kelionė buvo linksma. Vagonai pilnuteliai kareivių, vien tik dainos ūžia. Greit pasiekėme ir Kauną. Stoty sutiko orkestras. Išsirikiavo visos atvykusios iš provincijos dalys ir orkestro lydimi nuvykome į dainų šventę, kur buvo generalinė repeticija. Dainos sudarė visiemis malonų įspūdį. Didžiulė dainininkų minia padainavo gražių tautiškų dainelių.

Po dainų nuvykome į 1 gusarų pulko kareivinės pietauti; ten ir nakvyne turėjome. 14 val. 30 min. orkestro lydimi nuvykome į aviaciją. Aviacijos leit. Šulcas paaiškino lėktuvų reikšmę ir jų veikimą. Apžiūrėję aparatus, dirbtuves ir visą aerodromą grįžome į kareivines. 21 val., taip pat orkestro lydimi, nuvykome į misteriją „Vytauto Žemė“. Ten pamatėme tikrus stebuklus. Dekoracijų gražumas. Aukštas Gedimino pilies bokštas, nušviestas didžiulės šviesos. Vaidinimas labai gražus, keliantis tautos dvasią. Viskas Vytauto garbei.

21 d. 8 val. nuvykome į Vytauto Didžiojo parodą. Ten buvome iki 12 val. Laiko turėjome gražaus ir viską smulkiausiai apžiūrėjome. 14 val. 30 min. aplankėme Karo muziejų. Čia buvo paskutinis mūsų ekskursijos maršrutas. 19 val. su orkestru atvykome į stotį ir visi kupini džiaugsmo grįžome į Vilksmergę.

2 ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Birželio 11 d. eskadronai išėjo į ganyklas. Pasiilgę jų buvo visi: ir žmonės, ir arkliai. Eskadronams gyvenant vasaros stovyklose užsiėmimai įgauna visai kitą pobūdį, negu aikštėje. Žmonės prigėrę sausų mokymo aikštės dulkių, čia kvėpuoja grynu oru, yra arčiau gamtos. Kai kurie kitų ginklo rūšių kariai mano, kad stovyklose nedirbama, užsiėmimų nėra. Tai klaidinga pažiūra. Užsiėmimų programa tiek pakitėja, kad daugiau įvedama užsiėmimų laukuose ir mažiau junginio įėjimo.

Eskadronams stovėti vietos renkamos prie upelių, ežerų, kad būtų patogų žmonėms ir arkliams maudytis. Arkliai statomi į klojimus ar daržines, nes tvirtai dažniausia yra per maži eskadronams. Žmonės apgyvendinami taip pat daržinėse bei klojimuose ar atliekamuose nuo šeimininkų butuose. Arkliai neganami laukuose, nevaikščioja palaidi, bet šeriami nupiautais žaliais dobilais pirmąsias dienas maišant su sausu pašaru, kad nesusirgtų. Taip pat nukaustomi, kad paaugtu kanopų ragai ir pati kanopa pailsėtų.

Apylinkėje, kur stovyklauja eskadronas, yra daugiau gyvumo, linksmesnės nuotaikos. Jodami ulonai stovyklauti pasiima armonikas, smuikas ir kitus pasilinksminimui reikalingus instrumentus. Vakaris griežia, šoka, dainuoja.

Stovyklaujama nuo 1 mėn. iki 6 savaičių.

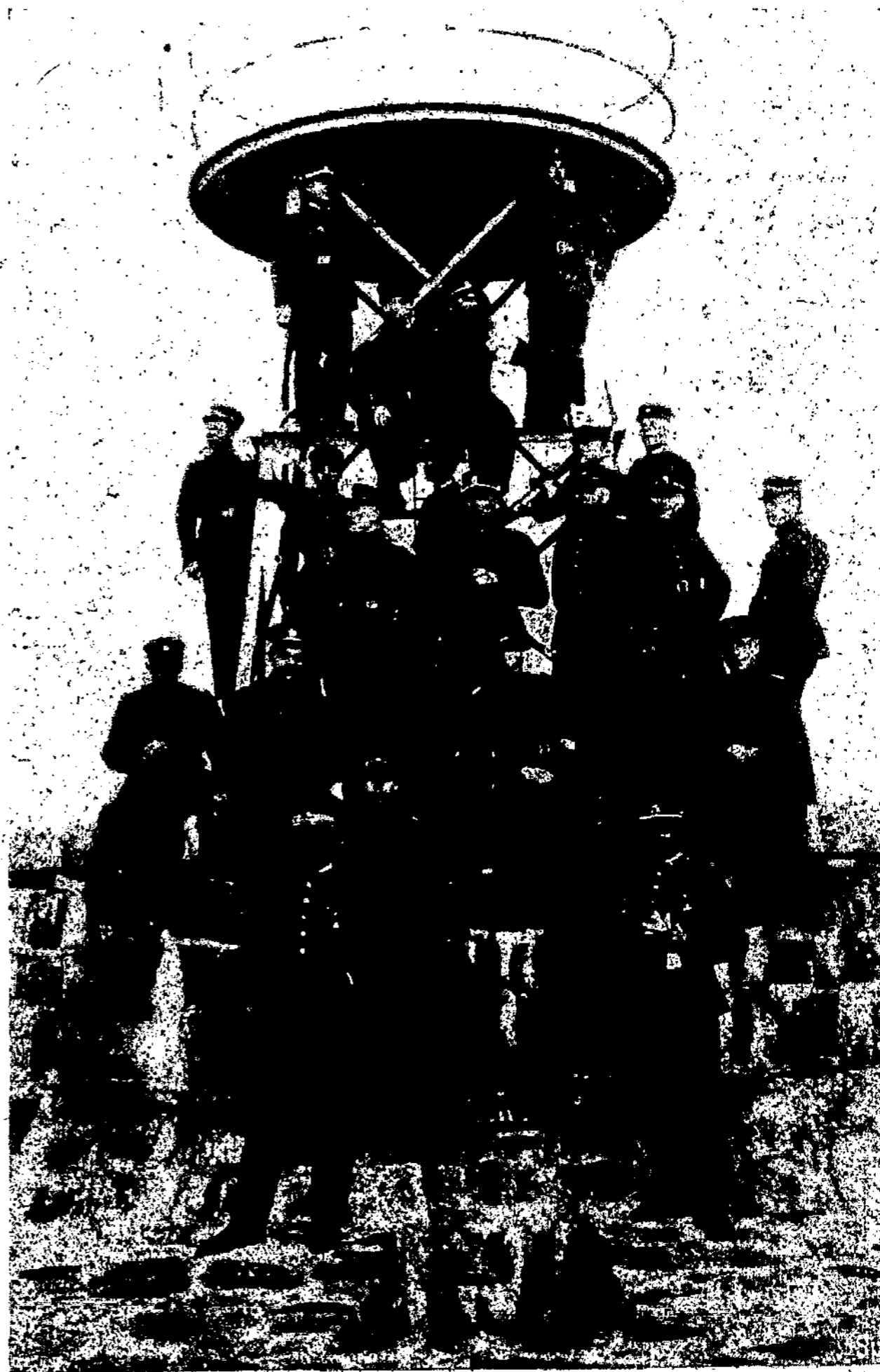
Mora.

4 p. L. K. Mindaugo pulkas.

Pradėjo šaudymo pratimus. Paskutiniu metu pulkas pradėjo šaudymo pratimus. Tuo tarpu šaudė dar tik kulksvaidininkai, o vėliau pradės ir kiti pulko kareiviai ir naujokai.

Šaudymo pratimai vyksta vidutiniai, nes sąlygas atlieka didesnis nušimtis, negu praeitais metais. Tai rodo didesnį kareivių susidomėjimą šaudymais.

Eil. Kriausa.

8-jo pėst. p. liktinių puskarininkų ekskursija Klaipėdoje prie pietų molo švyturio (30. VI 8 d.)

8 p. K. K. Vaidato pulko liktinių
puskarininkių ekskursija.

Baigus abi liktinių puskarininkių kursų laidas, mokomos kuopos vadas kap. Baltrimas sudarė puskarininkių ekskursiją. Birželio mėn. 7 d., Sekminių proga, traukiniu išvykome į Klaipėdą.

Ekskursijos tikslas buvo dvejopas. Pirmas tai susipažinti su 7 pėst. pulku ir jo liktiniais puskarininkiais. Antras — apžiūrėti Klaipėdos miestą, uostą, dirbtuves, kurortus ir kitas gražesnes vietas. Taip pat Palangą ir jos apylinkes.

Klaipėdos stoty mūsų ekskursiją sutiko 7 pulko švietimo vadovo padėjėjas ltn. Jatulis, kuris visą laiką ir rūpinosi mumis. Pirmučiausia apžiūrėjome pulko kareivines, klases ir virtuvę. Kareivines ypatingai puošia gražūs kariški vaizdai ant sienų. Klasių sienas taip pat puošia žemėlapiai ir šiaip moksliško turinio paveikslai. Geriausiai puskarininkiams patiko virtuvė, kurioje maistas verdamas garu. Per 4 ekskursijos dienas apžiūrėjome „Ryto“ spaustuvę, pašta, miesto skerdyklas ir šaldytuvus, bėkonų ir sviesto eksportą, „Union“ zuperio dirbtuvę, popierio dirbtuvę ir kitas mažesnes pramonės. Šventomis dienomis apžiūrėjome Klaipėdos apylinkes ir kurortus, Palangą, Birutės kalną ir jūrą.

Daugiausia mūsų puskarininkiai yra ūkininkų sūnūs, todėl, pamatę zuperio apdirbimą, galės, parvažiavę į namus, papasakoti savo namiškiams ir patars, tik savo krašto zuperį pirkti ir palaikyti savo pramonę. Taip pat pamatė ir kitų ūkininkui naudingų dalykų. Gavo ir jūra paplaukioti. Buvo net 50 klm. nuplaukę nuo kranto mūsų karišku laivu. Ypatingai pamatė skirtumą Klaipėdos krašto nuo mūsų švaros atžvilgiu.

Po visų ekskursijos vargų, prieš išvažiuojant, 7 pulko vadui paliepus, buvo parengtos mūsų puskarininkiams išleistuvės — bendri abiejų pulkų puskarininkių pietūs, kuriuose dalyvavo ir pats pulko vadas su ūkio skyriaus viršininku. Dėkingi mes esame pirmučiausia savo pulko vadui, ir taip pat

7 pėst. pulko vadui ir švietimo vadovo padėjėjui, kurie taip gražiai mus sutiko ir išleido.
Ekskursantas.

8-jo pėst. p. liktinių ekskursija Palangoje (30. VI. 8 d.)

3 artilerijos pulkas.

Birželio mėn. 18 d. pulke įvyko artilerijos liktinių puskarininkių kursų I-os laidos iškilmingos išleistuvės. Kursų klausytojai, nenuilstamai dirbę tris mėnesius, birželio mėn. 14 d. pabaigė savo įtemptą darbą ir 16—17 d. d. buvo egzaminuojami. 18 d. 9 val. visi klausytojai susirinko į karių klūbo salę. Po kokių 10 min. atvyksta artilerijos v-kas pulk. Uogintas. Pasisveikinus jam su kursų klausytojais, adjutantas perskaitė artilerijos v-ko įsakymą, kuriame paskelbtas egzaminų komisijos aktas. Egzaminus išlaikė visi. Pirmuoju išlaikė vyr. pusk. Matulionis, antruoju vyr. pusk. Damanskis ir viršila Aksamitauskas. Iš rezultatų matyti, kad, išskiriant tik vieną antrą, visi gavo gerus pažymius. Po to artilerijos v-kas, trumpai pabrėžęs kursų reikš-

mę, paprašė pagiedoti tautos himną. Po to tęsė savo kalbą toliau. Pirmiausia nurodė į tai, kad gyvenimas neiš-

vengtinai reikalauja iš žmogaus, o ypač iš kario — artileristo, kad jis nestovėtų vietoje, bet stengtųsi žengti pirmyn. Keletą dešimtmečių atgal žmonės, sako, nemanė, kad pav., automobilizmas to pasieks, ką matom šiandien. Tas pats ir su artilerija. Japonų-Rusų kare rusai šaudė iš tokių patrankų, kuriomis galėjo šaudyti tik nuo aukštumos ir tai tiesioginiu taikiniu. Japonija jau turėjo patrankų, kuriomis šaudė jau iš uždengtų pozicijų, ir tai rusams padarė didelių nuostolių. Arba, sako, aviacija, kuri tik didžiojo karo metu išsitobulino. Visa tobulėja, žengia priekin. Už tai ir artileristai puskarininkiai, baigusieji I minėtų kursų laidą, sudarą jam džiaugsmą, kad įgijo daug reikalingų ir naudingų artileristams žinių. Jis sveikina baigusius I laidą kursantus ir kreipiasi į artilerijos dalių atstovus, sudariusius egzaminų komisiją, kad duotų progos visiems tiems viršiloms ir puskarininkiams gilinti įgytąsias kursuose žinias, nes tokie kursai yra tik keliarodis, kaip tapti geru artileristu. Pabrėžė, kiek daug triuso buvo padėta iš kursų vadovo maj. Sidzikausko ir lektorių kapit. Jurkšo ir vyr. leit. Paliuko pusės ir jam paraginus, griausmingas valio suskambėjo salėje už vadovą ir lektorių. Taip pat buvo sušukta valio už Jo Ekscelenciją Respublikos Prezidentą ir vyriausybę. Po artilerijos v-ko kalbėjo kursų vadovas mjr. Sidzikauskas. Jis pabrėžė, kiek padėta triuso, kol įgyta taip brangios artileristams žinios. Iš kursantų pusės buvo matyti pasiryžimas nenuilstamai dirbti. Matyt, kad visi suprato kursų naudingumą. Kadangi šitie kursai buvo organizuoti paties artilerijos v-ko, tai už jį, visi salėje buvusieji, sušuko valio. Po to pulko puskarininkių valgykloje įvyko bendri pietūs, kuriuose dalyvavo ir visi viršininkai. Pietų metu, po viršininkų kalbų, visų I laidos kursantų vardu viršila Bogušas, o vėliau viršila Aksamitauskas trumpomis

Artilerijos likt. puskarininkių kursų I-sios laidos išleistuvės.

kalbomis padėjo kursų vadovui ir lektoriams už jų triusą ir suteiktas žinias, kurios taip brangiai vertinamos.

Apie 14 val. visi kursantai išvyko aviacijon susipažinti su lėktuvais, o iš ten nuvyko į jubiliejinę Vytauto Didžiojo parodą.

Birželio mėn. 19 d. visi išvyko į savo dalis.
V. p. Preibys.

Gaisrų fronte. VI. 6 d. Vilkaviškio apskr. Preisų kaime, 2½ kilom. nuo Vilkaviškio, užsidegė pil. R. Bernikerio gyvenamas namas. Į gaisrą nuvyko 4 art. pulko ugniag. komanda (v-kas leit. Kaukas), kuri rado namą baigiantį degti. Komanda užpylė gaisravietę ir pašalino pavojų kitiems trobesiams. Dirbo 2 val. Nuostolių padaryta arti 8000 lit. Gaisras kilo iš dūmtraukio.

VI. 17 d. Šiauliuose. Naktį užsidegė pil. Janulio medinis tvartas Dvaro gatvėje. Į gaisrą atvyko miesto savanorių ir 8 pėst. pulko ugniagesių komandos (v-kas leit. Juodis). Nors arti buvo daug medinių trobesių ir degamosios medžiagos, bet ugniagesiams energiškai dirbant, gaisro plėtimasis greit buvo sustabdytas. Po trijų valandų darbo gaisrą pavyko galutinai likviduoti.

Tą pačią dieną 3 val. 10 min. Panevėžyje Ramygalos gatvėje buvo kilęs didelis gaisras. Į gaisrą išvyko miesto savivaldybės ir savanorių ugniagesių komandos, be to, buvo pašaukta iš Pajuostės dvaro (5 kilom. nuo gaisro vietos) 4 pėst. pulko komanda (v-kas vyr. leit. Kazanas). Tačiau pulko komandai, atvykusiai į gaisro vietą 4 val. ryto, dirbti neteko, miestiečiai laimingai užgesino ugnį.
R.

Birželio mėn. 20 d. apie 9 val. netoli Marijampolės Meškučių kaime kilo gaisras. Ūkininko Ceplo Antano užsidegė trobesiai ir sudegė: 2 tvartai, klojimas (kluonas) ir mašinų būdelė. 9 p. p.

gaisrininkams skubiai atvykus prie gaisro, liko apginta nuo gaisro gyvenamas namas ir klėtis, nors atstumas buvo tik 30 mtr. ir vėjas pūtė ginamų trobesių link.

Ūkininko trobesiai buvo apdrausti. Nors viską suspėjo išnešti ir gyvulius lauk išvaryti, bet vis dėlto nuostolių padaryta apie 20 tūkstančių litų. Gaisro priežastis nežinoma. Ūkis susideda iš 23 ha žemės; šeimyna iš 11 asmenų.

Kaimiečiai buvo labai patenkinti ir dėkingi, kad sulaukė kareivių pagalbos.
Eil. P-kas.

4 p. L. K. Mindaugo pulko ugniagesių komanda.

Pulkas gali pasidžiaugti gerai susitvarkiusia ir pavyzdingai veikiančia ugniagesių komanda, kuri per trumpą

laiką jau spėjo pasirūpinti veikimu tiek pulke, tiek ir visuomenėj.

Paskutiniu metu apylinkės kaimuose yra rengiami vakarėliai — pramogos. Visuomenė kreipiasi į komandą, prašydama prisiūsti į ruošiamas pramogas gaisro sargybas. Komanda į artimesnius kaimus pasiunčia keletą savanorių — ugniagesių su gaisro įrankiais.

Birželio mėn. 15 d. Samanynės kaime buvo surengtas vakaras, kuriame, kaip paprastai, dežuravo 4 p. pulko ugniagesių sargyba. Vaidinimo metu kažkaip nukrito žibalinė lempa ir išsiliejęs žibalas užsidegė, sudarydamas rimtą gaisro pavojų. Pavojų pastebėjo ten dežuravęs k-dos vachmistras virš. Merkelis ir neleido gaisrui plėstis toliau iki atvykęs ugniagesis kareivis su vandeniu gaisrą likvidavo.
Eil. Kriauza.

9 pėst. pulko ugniagesių komandos pratimai.

9 pėst. pulko ekskursija.

Birželio mėn. 21 d. pulko ekskursija iš 160 asmenų nuvyko į Marijampolės geležinkelio stotį. Diena buvo giedri. Pradėjus traukiniui judėti viename vagone pasigirdo daina. Tuoju ir kituose vagonuose sujudo kareiviai ir pradėjo traukti vieną po kitos dainas. Ir taip dainuodami pasiekė Kauną.

Kaune išlipusi ekskursija buvo nuvesta į gusarus. Ten jau iš anksto buvo paruošta patalpa mūsų ekskursijai. Apie pusvalandį pasilsėjus, visa ekskursija buvo nuvesta į Vytauto Didžiojo metų žemės ūkio ir pramonės parodą. Parodą kareiviai žiūrėjo apie 2 val. Teko girdėti iš kareivių, kad jiems geriausiai patiko Vytauto pavilijonas. Po pietų visi ekskursantai buvo nuvesti į karo muziejų. Daugelis kareivių tik pirmą kartą matė karo muziejų. 21 val. ekskursija buvo nuvesta į misteriją „Vytauto žemė“. Misterija kareiviams labai patiko, nes dauguma dar tik pirmą sykį mato tokį vaidinimą.

Kita dieną ekskursija pirmučiausia nuėjo į šarvuočių rinktinę. Ten šarvuočių dalies karininkai smulkiai apibūdino tankų sudėtį ir jų reikšmę karo metu. Be to, buvo išvažiavę du lengvo tipo tankai, kurie parodė, kaip jie važiuoja per griovius ir krūmus. Iš šarvuočių nuėjo į aviaciją. Ten parodė lėktuvus ir apie juos papasakojo aviacijos karininkas. Apie 17 val. visa ekskursija išvyko iš Kauno ir grįžo atgal į Marijampolę.

Visi kareiviai, kurie tik dalyvavo ekskursijoje, buvo labai patenkinti. Dauguma kareivių buvo nematę ne tik įdomių parodų, bet ir Kauną pirmą sykį pamatė. Todėl tie, kurie pirmą sykį aplankė Kauną, ypatingai džiaugėsi, kad nors kariuomenėj tarnaudami pamatė daug įdomių dalykų.
Eil. P-kas.

Atsarginių patikrinimas.

Birželio mėn. 19 d. Raseinių apskr. komendantas atvyko į Jurbarką, kur buvo surinkti miesto atsarginiai. Komendantas tikrino kariškąsias žinias. Po pusvalandžio mankštos pasrodė, kad atsarginiai nieko nepamiršo. Prieš pradėsiant patikrinimą pabrėžė, jog atsarginiai yra taip pat kariai, ir turi budėti Tėvynės sargyboje, uoliai dirbti savo tautos gerovei, ją mylėti ir siekti tikslo, būtent, atvaduoti mūsų brangią sostinę Vilnių. Sugiedotas Tautos himnas, už kariuomenės vadovybę sušukta tris kartus valio ir už savanorių bei Vyties kryžiaus kavaliarius taip pat tris kartus valio! Pakilusiu nuotaika ir kariška energija išsiskirstė į savo butus.

Ats. vyr. pusk. Juozas Ambrozaitis.

4 artilerijos pulkas.

Ekskursija. Stovinčių Vilkavišky pulko dalių buvo surengta ekskursija į parodą, šarvuočių rinktinę, aviaciją, Karo Muziejų ir kitur. Alytų stovinčios grupės dalyvavo prie ulonų pulko.

Birželio mėn. 21 d. 5 val. rytą išvažiavome į Kauną. Apie 9 val. drauge su kitų dalių ekskursijomis patekome į parodą.

Cia pasiskirstė po kelis žmones ligi pietų žiūrinėjome paviljonų eksponatus. Po pietų lankėme Vytauto Didžiojo bažnyčią ir vakare misteriją „Vytauto žemė“.

Paskutiniai, tur būt, už viską labiausiai patiko ekskursantams, palikdama kuo geriausio įspūdžio.

Birželio mėn. 22 d. lankėme Karo Muziejų, šarvuočių ir aviaciją.
V. p. B. J.

Tau, drauge jaunuoli!

Štai jau baigiasi mokslo metai, o su jais baigiasi ir šių metų kariškas jaunimo paruošimas mokyklose.

Tu moksleivi — jaunuoli, atlikęs savo pareigas, įgijęs daugiau įvairių gyvenimui reikalingų žinių, paliksi mokyklos suolus. Tau linksma bus, nes gausi atostogų, pasijusi laisvas, išvažiuosi į kaimą pas savo tėvus, brolius, turėsi progos pasilsėti savo gimtinės laukuose, galėsi pasigrožėti gražiais Lietuvos vaizdais, pakvėpuosi tyru oru, pataisysi savo sveikatą. Bet tau bus taip pat ir gaila palikti savo vadus-mokytojus, draugus, su kuriais tiek daug dienų dirbai bendrą darbą, gaila bus tų vietų, kuriose tu mokeis, gaila bus tų karinio paruošimo pamokų ir vadų-karininkų, kurie taip atsidavę tėvynės labui, tau aiškino tėvynės gynimo reikalus, gaila bus tau palikti savo laikraštį „Kari“, kurių tu gaudavai kiekvieną savaitę ir kurio taip laukdavai, kaip tikro bičiulio. Bet tu perdaug nenuliūski. Liūdesys yra ne tau. Tu turi būt visur linksmas ir gyvas.

Atsisveikinsi su visais vadais ir draugais. Išvyksi į savo tėvynės kaimą. Bet būdamas nors ir toli nuo savo vadų, neužmirški mokslo, kariškų žinių, kurių tau nesigailėjo vadai. Tų visų žinių prireiks kada nors gyvenime.

Jaunuoli, tu dažnai lakstysi po žaliąjį kvapnųjį mišką: po tą mišką, kur šimtamečiai ažuolai seka praeities pasakas, kur lieknos pušelės siūbuoja, liūliuoja saldžias daineles. Tu girdėsi įvairių paukščių balsus. Bet tu, ir čia būdamas, turi būti gamtos draugas. Tu neprivalai laužyti jaunų medelių, tu neprivalai naikinti paukščių lizdelių, tu privalai sudrausti kaimo piemenėlius, kurie negali įvertinti miško svarbos ir jį naikina. Miškas yra didžiausias mūsų tėvynės papuošalas. Ne veltui lietuvių padavimai, pasakos, liaudies dainos mini mūsų žaliąjį, amžinąjį mišką. Ne veltui poetas A. Micke-

vičius Lietuvos mišką gražiai yra apdainavęs savo „Pone Tade“.

Jaunuoli, tau teks pamatyti daug savo apylinkės piliakalnių, griuvėsių, įvairių senovės liekanų. Tu gal girdėsi įvairių padavimų, atsitikimų iš baudžiavos, rusų, vokiečių okupantų laikų. Tu drauge, nepatingėk paimti plunksną ir popierį užrašyti tuos įvykius. Tai įvykdęs, tu padarysi gerą darbą, nes tu neduosi žūti praeities padavimams, bet juos paliksi, rašto pavidale, ateities kartoms. Radęs kur nors, kokią nors senovės liekaną, nenumesk jos, bet ją parvežk, vykdamas iš atostogų, į muziejų.

Būnant kaime tau dažnai teks usitikti su jaunimu. Tu žinai, kad į kaimą pradeda skverbtis įvairios naujos mados. Tu jaunuoli, turi kaimo jaunimą išpėti nuo blogų įpročių. Jaunimas visuomet yra judrus, gyvas. Jis visuomet nori linksmintis, skrajoti aukštybėse. Todėl dažnai, turėdami laiko, stengiasi jį tinkamai praleisti, ruošdami įvairias „vakaruškas“ gegužines ir t. t. Bet tos „vakaruškos“ dažniausiai būna nepadorios. Jose pradedama užmiršti savo tautiški šokiai, žaidimai, o imama pamėgdžioti naujoviški fokstrotai, tango ir t. t., kurie yra juodųjų negrų. Toks reiškinys neturi vyrauti mūsų jaunimo tarpe. Jame turi viešpatauti senovės prosenių dvasia ir tradicija. Be to dar kai kurie jaunuoliai, išsitraukę „baltakę“, rūkydami machorkas, pilnose dūmų pirkiose lošia azartinius lošimus. Tie lošimai dažniausiai pasibaigia peštynėmis. Tu jaunuoli, turi čia įsimaišyti. Tu turi juos išpėti ir pamokyti kitų naujingų, padorių lošimų, žaidimų, sporto. Sportas ir padorūs žaidimai atpratins kaimo jaunuolius nuo blogų įpročių. Tu jaunuoli, tik netingėk ir nelindėk kur nors pasislėpęs užkampyje, bet kur tik gali skverbkis į kaimo jaunuolių tarpą ir visados būk ten pirmutiniu vadovu. Tu turi daug įvairių mokslo ir kariškų žinių. Vakaraus kada visi kaimo žmonės pabaigia dienos darbus, arba šventadieniais,

nepatingėk pasėdėti prie jų ir papasakoti apie mūsų didžius žmones, žmonijos geradarius, išradėjus ir t. t. Papasakok apie savo tautos gyvenimą, kariuomenę, jos sutvarkymą, apie kovas dėl Vilniaus atvadavimo, apie kasdienius tautos klausimus ir t. t.

Be to, jaunuoli, turi neužmiršti savo mėgiamo laikraščio „Kario“. Tu turi „Kari“ parsikviesti į svečius. „Karys“ visus mokslo metus buvo tavo ištikimiausias draugas, jis tave lankė kiekvieną savaitę, nežiūrint ar tau buvo liūdna, ar linksma, ar skaudu, ar malonu, visuomet linksmas, nešdamas įvairias naujienas, straipsnius ir pastiprinimus tavo sielai. Ir dabar, būdamas kaime, turi jo nepamiršti. „Kario“ ilgai nereikia maldauti. Paėmęs kelis litus, ir parašęs laišką, drošk tiesiai į paštą. Netrukus pamatysi, kad tavo draugas „Karys“ atvyksta pas tave į svečius, visada gyvas, linksmas, išmintingas, pilnas įvairių patarimų.

Draugas P. Sirgedas.

Žvenk, žirgeli.

Žvenk, žirgeli, žvenk skardžiai,
Kirska kanopa gimtą vėją —
Kai pragys pirmi gaidžiai
Iškeliausim tolų kelią.

Renkas broliai iš visu
Tolimų kraštų tėvynės,
Gyvu, karštu troškimu
Jaunos supasi krūtinės.

Daugel priešų vanagų
Žiauriai plėšo mūsų šalį
Apkapoti jiems nagų
Neši tu mane, žirgeli.

Laukėm jau senai visi
Vien skardaus kovos trimito,
O kova mums nebaisi —
Mūsų jėgos išbandytos.

Priešai žiaurūs ir pikti
Mūsų kardo plieną žino —
Jau ne kartą sutikti
Mūsų petį išmėgino.

Tad sužvenk, žirge, skardžiau,
Kirska kanopa žalią vėją!
Pilnu šuoliu, ei risčiau —
Kelk širdies ugningą galią.

A. Gražulaitis.

Pažymėtini mūsų sesučių darbeliai.

Birželio 18—24 d. moterų dailės darbų mokykla surengė savo mokyklos būste Kaune, Kęstučio g. 36 nr., parodą, kurioje buvo išstatyti mokinių darbeliai.

Užėjęs į parodą maloniai nustebau, kad ir mūsų sesutės nėra svetimos mūsų kariškai idėjai. Radau keletą dalykėlių su Vytimi, Vytautu Didžiuoju ir ketvertą visai kariškų. P-lės Justinos Steponaitytės išstatytas odinis bivaras (laiškams sudėti lyg ir albumelis) pirmučiausia atkreipė mano dėmesį. Ant viršelio — žuvės dėl tėvynės kareivis dar nepaleidžia šautuvo, o paveikslas apačioje data „1918—1920“, t. y. mūsų kariuomenės savanorių ir taip pat mūsų kariuomenės kūrinių ir kovų metai. Antras tos pat panelės darbelis, tai oksiduotas gipso paminklėlis ant stalo pastatyti „Lietuvaitės liūdesys“. Jis vaizduoja paminklą su Vyties Kryžiumi. Prie paminklo verkia sukniubusi mergelė. Kiti du kariško turinio darbeliai p-lės O. Petruškevičaitės. Pirmas — takelis (kilimėlis) ant sienos su vaizdėliu — lietuvaitė duoda kalaviją klūpančiam berniui, o antras — albumas su mūsų karo lėktuvu.

Žinoma, minimi dalykėliai — moteriški, t. y. pilni jautrumo, ypač p-lės Steponaitytės, kurios abiejuose darbeliuose matyti gailesys ir meilė žuvusiems dėl tėvynės kariams.

Btk.

Didelė vaikų dainų šventė Tauragėje.

Birželio 15 d. 14 val. miesto sode įvyko Tauragės miesto ir apylinkės pradžios mokyklų didelė dainų šventė. Šitos dainų šventės vaikučiai jau seniai laukė.

Rytą iš stoties į miestą ėjo daugybė mokinių. Čia susirikiavę, kaip kareiviai su orkestru ir vėliava prišakyje žygiavo linksmi į miesto sodą, kur išsisklaidė. Sodas buvo papuoštas vėliavutėmis ir vėliavomis. Gražu. Už kelių minučių dainos. Jungtinis choras, mok. Gulbinskui diriguojant, padainavo daug gražių dainelių: „Kur bėga Šešupė...“, „Ant tėvelio dvaro“ ir kt. Taip pat padainavo keletą dainelių ir apie Vilnių. Publika buvo prisirinkę labai daug. Pašokę ir pažaidę, 20 val. linksmi išsiskirstė.

Liudas Šapas.

Didelė vaikų šventė Šiauliuose.

Birželio mėn. 8 ir 9 d. įvyko Šiaulių pr. mokyklų ruošiamą šventę.

Pirmąją dieną tuoj po pamaldų, šventė pradedama, publikai dalyvaujant „Liaudies namuose“ Tautos himnu, vaidinimu ir dainomis. Puikiai suvaidinta Lukaševičiaus 2-ųjų v. fantastiškas vaidinimas „Gėlėse“. Čia ne tiek veikalėlio mintys, kiek labai gražūs kostiumai žavėjo žiūrovus.

Paskui gražiai padainavo mokinių jungtinis choras, vedamas mok. Balnionio.

Antroji šventės diena buvo pradedama iškilminga eiseną per miestą, kurioje dalyvavo visos Šiaulių pr. mokyklos. Ypatingai gero išpūdžio darė sportinius rūbus keli šimtai berniukų ir mergaičių, pasipuošę tautinėmis juostelėmis.

Be to, krito visiems į aks gyvieji paveikslai: 1) „Nepriklausoma Lietuva“: trimis gražiais arkliais vežamas vežimas — sostas sargyba, grėbėjos plovėjai ir puikus paveikslas — skrendantis Vytis debesys virš Gedimino pilies trošči.

2) „Pavasaris“: automobilis pilnas pavasario svečių: vėversiu, varliu, gėliu ir t. t. 3) Žmonių rasės: išpuoštas auto, kuriame važiuoja visų pasaulio rasių atstovai.

Iškilminga eiseną ir gyvieji paveikslai nuslinko į parodos paviljoną.

Čia 15 val. prasidėjo sportas, kurs buvo sudėtingas ir įvairus: iš laisvų pratimų, tautinių žaidimų ir t. t.

Pr. Gegecka.

Išpūdinga vaikų šventė Pumpėnuose (Panevėžio apskr.).

Birželio 15 d. rytą žiūriu važiuoja: vienas, antras, trečias... vežimas, prisėdęs sportiškais kostiumais apsirėdžiusių vaikų. Paskutiniuose vežimuose važiuoja Paystrio jaunųjų šaulių „Gedimino būrys“ su orkestru. Kur jie važiuoja? Sužinojau, kad į Pumpėnus dalyvauti vaikų šventėje.

Matęs užsienyje įvairiausias vaikų šventes panorėjau pamatyti, kaip pas mus jos ruošiamos. Nuvažiuoju į Pumpėnus. Prie pradžios mokyklos susirinkę daugybė uniformuotų sportininkų — vaikų, tvarkosi eiti į bažnyčią.

Po keletos griežtų komandos žodžių visi jauni sportininkai kuo pavyzdingiausiai stovėjo gretose.

Pasigirsta orkestras ir visi žygiuoja į bažnyčią. Pirmose gretose žygiuoja jaunieji šauliai.

Per pamaldas pačių vaikų jungtinis choras gieda. Išpūdis labai gražus...

Po pamaldų visi sportininkai, vadovaujami mokyto P. Dauko, žygiuoja į rinkos aikštę pradėti sporto šventę. Or-

kestras užgroja maršą ir visi sportininkai kuo gražiausiai romėniškai sveikindamiesi praeina pro vyriausybę.

Po gražaus figūrinio vaikščiojimo, prasideda bendri sporto pratimai. Vaikučiai, orkestrui grojant, stebėtinai gražiai atlieka keletą pratimų be įrankių; paskui su vėliavutėmis; vieni berniukai su lazdomis ir mergaitės su žiedais.

Pagaliau seka įdomiausia sporto programos dalis — atskirų mokyklų pasirodymai. Gražiausiai pasirodė — Pumpėnų mergaitės su baletais ir Paystrio su plastika. Pažaidus keletą gražių tautiškų žaidimų, sporto šventė buvo baigta. Žiūrėdamas šios sporto šventės netikėjau, kad mūsų vargo mokyklos auklėtiniai taip gerai atliktų. Neseniai man mačiams Šveicarijoje panašią vaikų šventę ir sulyginus ją su pumpėniške, pasakysiu, kad ši buvo įdomesnė. Užsienyje tik daugiau plakatų nešiojama.

Jeigu mūsų mokytojai, neturėdami salių, dirbdami tokiose apverktinose sąlygose, taip priruošia vaikus, tai garbė jiems.

Pagaliau visų mokyklų jungtinis choras, mokyto P. Dauko diriguojamas, labai vykusiai sudainavo keletą dainelių.

Šventei pasibaigus kalbėjo kun. Garliauskas, Ražažinskas ir mokyto P. Daukas.

Po visų kalbų sportininkai, orkestro lydimi, ir didžiulė žmonių minia žygiavo į Pumpėnų pradžios mokyklą apžiūrėti vaikų darbų parodos. O žiūrėti buvo ko. Matyti, kad mūsų mokyklos baigia prisivyti užsienio mokyklas, tik gaila, kad ne visos mokyklos dalyvavo.

Bendrai vaikų šventė buvo labai nusisekusi. Pumpėniečiai dėkingi darbštiems mokytojams: šventės vedėjui P. Daukui ir p-lėms Urbonaitei ir Aukštikalnytei, kurių rūpesčiu šventė buvo suruošta.

Broliaukas.

4 artil. pulkas — Vilkaviškio rinktinė 6:1 (2:1).

Birželio mėn. 14 d. pulko aikštėje įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp minėtų komandų. Vilkaviškietis rinktinė sutelkia geriausias savo jėgas ir dar porą žaidėjų, niekad negyvenusių ir negyvenančių Vilkaviškyje, iš 9. pėst. pulko.

Nors rinktinė sustatyta iš vietinių ir sutelktų patyrusių ir gerų žaidėjų, vis dėlto prieš vieningesnę pulko komandą pralaimėjo.

Pradžioje pirmojo puslaikio rinktinė pirmoji muša golą, tuoj ir pulkas atsirevanšuoja. Pirmas puslaikis baigiamas be kurios nors komandos žymesnės persvaros.

Antrojo puslaikio pradžioje rinktinė dar laikosi, bet po keletos minučių artileristai paima iniciatyvą ir vis dažniau vilkaviškietis vartai patenka į pavojų. Kai kurie kviestiniai žaidėjai, matydami, jog skandalingai pralaimėsia, pradeda brutališkai žaisti. Teisėjas vieną jų pašalina iš aikštės. Todėl, nebaigę rungtynių, jie išeina iš aikštės, palikdami artileristams laimėjimą 6:1.

V. p. B. J.

4 p. L. K. Mindaugo pulkas.

Plečia sportą. Pulko vadovybė stengiasi savo pulko kariu kuo plačiausiai supažindinti su įvairiausiomis sporto šakomis. Be paprastų įrankių, k. a.: turnikų, lygiagrečių, diskų, iečių ir kt. pulko vadovybė Pajuostės dvare įrengė keletą sporto aikštelių, k. a.: teniso, basketbolo ir kriketų, kuriose pulko kariai turi progos susipažinti su įvairios rūšies sportu ir rungtynėmis.

Nors dar aikštėlės ir nėra visai įrengtos, tačiau kareiviai jomis be galo susidomėję ir tik laukia progos, kada galės pamatyti juose žaidimą ir, susipažinę su taisyklėmis, pradės lavintis ir praktikuotis.

Reikia tikėtis, kad žaidimų prasidedant ilgai laukti neteks, nes tiek pulko karininkai, tiek kareiviai yra labai susidomėję.

Futbolo rungtynės. Birželio m. 14 d. pulko futbolininkų komanda buvo pakviesta rungtis su Panevėžio „Makabi“.

Rungtynės įvyko Jasnagurkos dvaro aikštėje ir dalyvaujant kai kurių kuopų kareiviams, naujokams ir šiaip svečiams abi komandos pradėjo rungtynes.

Rungtynių eiga buvo gana tempta ir abi komandos turėjo nemažą kritingų momentų. Rungtynės pasibaigė 3:0 „Makabi“ naudai.

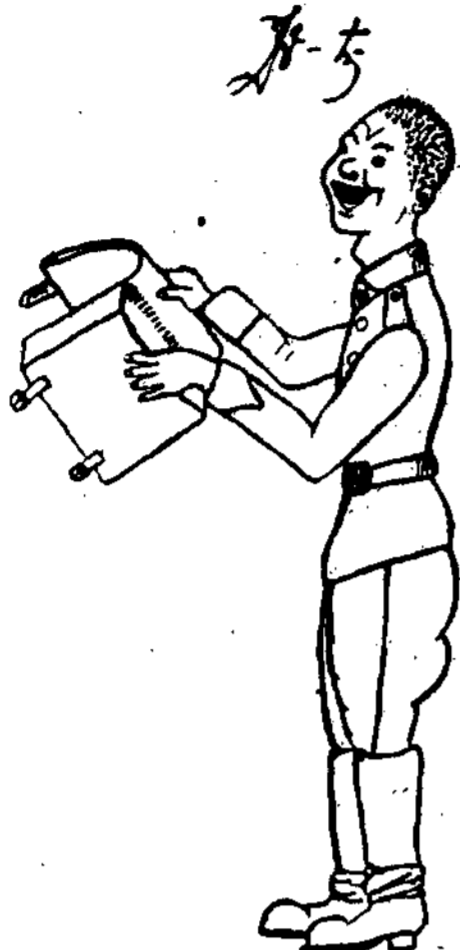
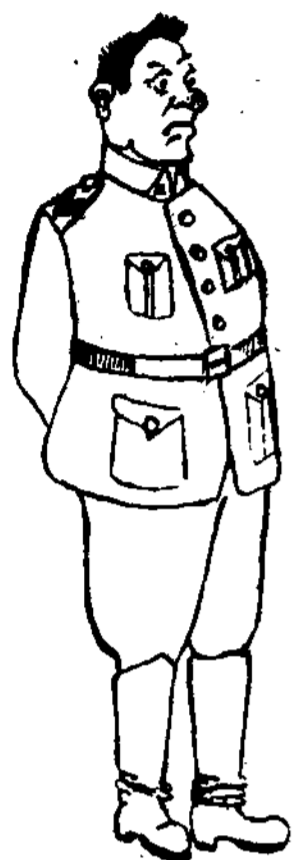
Eil. Kriausa.

Medžiaga „Kario“ redakcijai.

Tarmės.

Atsakė.

— Na, kokios gi ten liekanos tavo kuprinėje?

— Pabiros, tamsta, viršila.

— Trauk velniai! kas per tos pabiros?

— Kuprinės pabiros...

— Acho, taip! Tad kuriems gi galams tu duoną laikai kuprinėje?

— Ne, nelaikau: iš spintutės suberiau...

— Ir ką, nematai sąslavų dėžės?

— Oi, ne, ne!.. Juk tai medžiaga „Kario“ redakcijai, tamsta viršila.

J. Rakauskas.

Per smarkiai.

— Na kaip, ar patinka tau šis šautuvas?

— Ne...

— Argi?

— Truputį per smarkiai šauna...

Plaukikas.

— Ar daug paplauki?

— Gilioj vietoj iki dugno...

Lektorius: „Kokių tarmių yra Lietuvių tautoje?“

Aspirantas: „Aukštaičių, žemaičių, dzūkų, zanavykų, rytiečių, kapsų, prūsų ir inteligentų“.

Kurčias Petras:

Pamokė.

Gusaras gusarui: „Lipk nuo arklio ir pažiūrėk, kaip tu blogai sėdi ant jo“.

Už gyvybę...

— Ar tu išgelbėjai kam nors gyvybę?

— Net tris...

— Ar gavai medali?

— Ne medali, bet i...

— Meluoj!

— Paklausk mamos, pamatysi... Pietums pirko tris lydekas, o aš jas imečiau į prūdą...

St. Vilbėnas.

Lengva sužinoti.

Kartą aukštas valdininkas, lan kydamas kalėjimą, atrado mažą berniuką ir sako jam: „Tu toks jaunas, o jau kalėjime sėdi; ką dabar mano apie tave tavo tėvai?“

Kalinys: Tai labai lengva sužinoti, nes jie, antai, už anos sienos sėdi.

Kaip kada.

Puskarininkis: Į kiek dalių išsinarsto šautuvas?

Naujokas: — Tatai pareina nuo to, kaip smarkiai jis numetamas.

Pataikė...

— Pranuk, ar tu gerai taikai?

— Ne, kišdamas ranką į uogienę, pataikiau į pieną...

— Ką veikia sargybinis, kai vagys sandėlyje? — klausia būrininkas naujoką.

Naujokas: — Be abejo miega, tamsta, būrininke.

Eil. Kriauza.

Paslauga.

Viršila: — Draugiškumas, vyrai, pasireiškia mažuose patarnavimuose savo draugams. Ką, pavyzdžiui, darytum, naujokas - Dešimtukas, jeigu būtum jau papusryčiaęs ir susitvarkęs, o tavo draugo valgis dar stovėtų ant stalo, jo šautuvas būtų dar nevalytas ir tuojau rikiuotų patikrinimui?

— Aš greit už jį išvalgyčiau, kad jis galėtų spėti šautuvą išsivalyt.

Ltn. B. Juškauskas.

Dėl kumpių

— Ar norėtum, Juozuk, būti karveivis?

— Labai...

— Kodėl?

— Mama atsiųstų kumpių, dešrų...

Pulko krautuvėje.

— Mes, tai mes, grandiniai geriamė, bet iš kur tie eiliniai „šmorina“?

— Ir aš stėbiuosiu...

Aklieji galės regėti.

Vienos (Austrijoj) architektorius Gartlgruber padirbo stebuklingą aparatą, kuris turės pakeisti akis tiems nelaimingiems akliesiems, kurie nors ir tebeturi sveiką akies nervą, bet dėl akies obuolio sugadinimo nemato.

Kaip žinoma, matymas atsiranda iš to, kad į regėjimo nervo galą, esantį mūsų akyje, veikia šviesos bangos. Šios bangos yra tokios pat elektro magnetinės bangos, kokias siunčia radio stotys, tik žymiai jos trumpesnės. Tad, sunaikinus akies obuolį, šių bangų priimtuvą, žmogus jau nebe-

gali matyti, nors akies nervas pasilieka sveikas. Buvo bandyta tokiems neregiamiems įstatyti gyvulio, ar tik ką mirusio žmogaus aki, bet vis tiek, tokie bandymai nedavė patenkinamų rezultatų.

Archit. Gartlgruber ir skelbia, kad jam esą pavykę sukonstruoti aparatą, visiškai pavaduojantį akies obuolio veikimą. Šiuo aparatu neregiai, turį sveiką regėjimo nervą, galės matyti. Jei tas pranešimas pasitvirtintų, tai tuomet tūkstančiai nelaimingų aklyjų galės vėl išvysti dienos šviesą. Žinoma, tenka abejoti, kad visi apakėliai galės tuo aparatu pasinaudoti, nes per ilgą laiką nervas atrofuojasi (apmiršta).

Vengrijos kariuomenė.

Trypanono taikos sutartimi Vengrų kariuomenės dydis aprėžtas 35.000 žmonių, iš kurių 1.750 karininkų. Karo tarnybos laikas nustatytas netrumpesnis kaip 6 metai; visuotina karo prievolė panaikinta. Kariuomenė komplektuojama savanoriais, kurių dėl karo tarnybos populiarumo netrūksta. Todėl kariuomenės etatai užpildomi.

Aukščiausiu taktikos vienetu yra mišri brigada, susidedanti iš 2-jų pėst. pulkų (6 batal.), 1 dviratininkų bataliono, 1 kavalerijos eskadrono, 1 artilerijos diviziono (4 bat.) ir 1 telegrafo kuopos. Tokių brigadų yra iš viso 7.

Pėstininkų pulkai turi po 3 batalionus (3 pėst. ir 1 kulk. kuopa), 1 pulko kulkosvaidininkų kuopa, 1 sapierų k., 1 ryšių k. ir 1 minosvaidžių būri (2 minosv. 3,5 colio kal.). Iš viso pulke yra 24 sunk. kulkosvaidžiai (po 4 kuop.), 36 lengv. kulk. (po 4 pėst. kuop.) ir 2 minosvaidžiai.

Dviratininkų batalionas turi tris kuopas, iš kurių 1 kulkosvaidžių. Batalione yra 8 sunk. ir 7 lengv. kulk.

Artilerijos divizionas turi 1 lauko, 1 kalnų, 1 lauko haubicų ir 1 minosvaidžių baterijas. Baterijuose po 4 pabūklus.

Be mišrių brigadų yra 2 kavalerijos brigados, kurių kiekviena susideda iš 2-jų gusarų pulkų. Gusarų pulkas turi 4 eskadronus (iš kurių 2 kulkosvaidžių) ir ryšio komandą. Be gusarų pulkų, dar yra 2 raitosios artilerijos baterijos ir 1 šarvuotųjų divizionas (8 mašinos, ginkluotos patrankomis ir kulkosvaidžiais).

Yra dar kai kurios specialės dalys, neįeinančios į brigadų sudėtį. Tai 3 sapierų batalionai, 3 pontonų kuopos, 3 prožektorių kuopos (33 prožektoriai) ir 3 traktoriais traukiamos baterijos.

Iš viso Vengrų kariuomenėje yra 42 pėstininkų batalionai, 7 dviratininkų bat., 15 eskadronų, 26 artilerijos ir 7 minosvaidžių baterijos. Kariuomenė ginkluota 104 art. pabūklais, 56 minosvaidžiais, 414 sunk. ir 578 lengv. kulkosvaidžiais.

Kariuomenė parengta labai gerai. Be kariuomenės, dar yra gera, kariškais pagrindais sutvarkyta, žandarmerija (54 kuopos) ir Dunojaus flotilija iš 4 nedidelių patrankinių laivų.

Karišką jaunuomenės parengimą atlieka „Levente“ organizacija.

Čekoslovakų karo aviacija.

Čekoslovakų karo aviacija susideda iš 4 pulkų: I — Prahoje, II — Olmiuc'e, III — Bratislavoje ir IV — Königrac'e. Iš viso čekoslovakai turi 25 eskadriles, iš kurių 10 naikintuvų, 11 žvalgybos ir 4 bombardavimo. Rikiuotėje yra 270 lėktuvų. Lėktuvai daugumoje savo gamybos ir labai geri.

Kiek išleidžia didžiosios valstybės aviacijai.

Pereitais metais didžiosios valstybės karo aviacijos reikalams išleido tiek:

Amerikos Jungt. Valstybės	140 milijonų dolerių
Anglija (be kolonijų)	100 „ „
Prancūzija	76 „ „
Italija	39 „ „
Japonija	33 „ „

Iš viso 388 milijonus dolerių.

Švedija. Moterų kariška organizacija.

Švedijoje yra susiorganizavusi didelė moterų kariška organizacija „Lottor“. Organizacijos tikslas — padėti kariuomenei karo metu. Organizacijos nariai — moterys išsina kariškąją mokymą, sanitarinės pagalbos tiekimą, priešdujinę apsaugą ir t. t. Kariuomenės manevrų metu organizacija paima į savo rankas kareivių maitinimą.

Ispanija. Stato naujus karo laivus.

Ispanų karo vadovybė nutarė pastatyti 8 tarpdininkus po 1150 tonų vandens talpumo, 34 jūrų mazgų greitumo ir 12 nardomųjų laivų po 1000 tonų vand. talpumo.

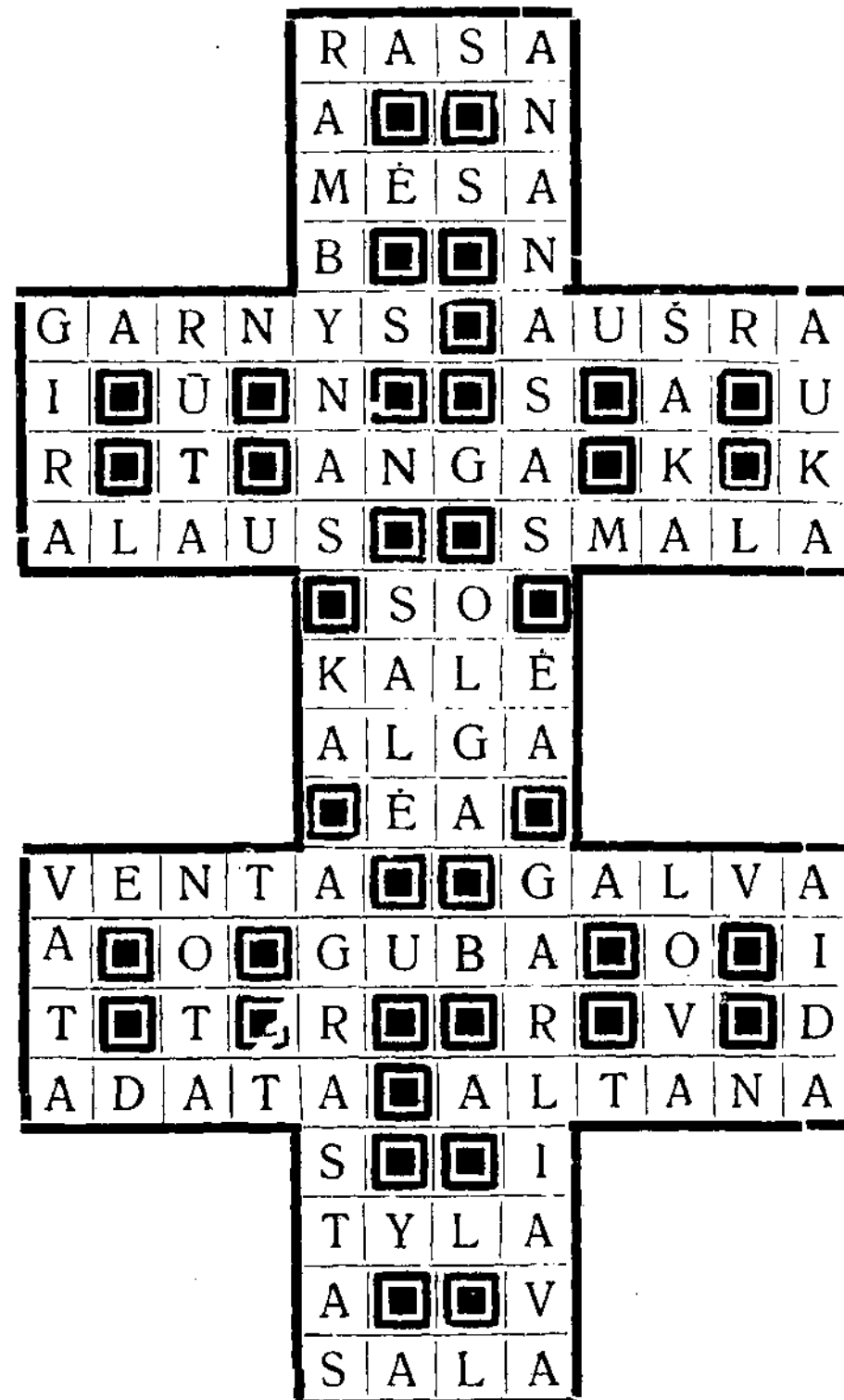
Galvosūkis 26 nr.

(Šarada).

Jeį važiuosi, kur norėsi,
Tai ir manęs negailėsi.
Tuoj prie arklio pristatysi,
Tvirtai — drūčiai prirakinsi.
Jeį „D“ raidę tik pridėsi,
Tuoj savaitrašty turėsi.
O jeį „V“ nesigailėsi,
Moteriškę tuoj turėsi.
Jeį „S“ gražią prirašysi,
Namo dalį pamatysi.
Dar „P“ raidės negailėk,
Antram galui „S“ pridėk;
Turėsi maistą sau ir žmonai,
Gardžiai gersi, braškės šonai.
Tuoj du taškai tau paklius,
Tik įspėk, kas tat bus.

Pr. Patašius.

Galvosūkių 24 nr. sprendimas.

Skersai: 1. Rasa
3. Mėsa. 4. Gar
nys. 6. „Aušra“.
9. Anga. 10. A-
laus. 11. Smala.
14. Kalė. 15. Al-
ga. 16. Venta.
19. Galva 22. Gu-
ba. 23. Adata. 24.
Altana. 25. Tyla.
26. Sala.

Iš viršaus apa-
čion. 1. Ramby-
nas. 2. Ananasas.
4. Gira. 5. Rūta.
7. Šaka. 8. Auka.
12. Salė. 13. Ol-
ga. 16. Vata. 17.
Nota. 18. Agra-
stas. 19. Garlia-
va. 20. Lova. 21.
Aida.

Gerai išsprendė
šie asmens: 1) v.
p. J. Paliulis (2p.
p); 2) A. Janu-
kaitis (2pp); 3) v.
p. J. Maskoliūnas
(KTŠ); 4) gr. P.
Mackela (KKDD);
5) eil. VI. Šable-
vičius (KTŠ); 6)
eil. L. G. (pion.
b.) 7) J. Kondro-
tas (Pkn.); 8) J.
Ziminskas (Pkn);

9) P. Sirgėdas (Šnč.), 10) eil. Al. Simanauskas (8pp); 11) Alf. Pu-
telis (Mžšk).

Šiuo galvosūkiu baigtas šis laimėjimo ratas. Pirma vietą lai-
mėjo 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko vyr. pusk. JONAS PALIULIS;
antrąją vietą — 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko jaun. san pusk.
ANTANAS BERNOTAS ir karo kalėjimo ir drausmės dalies P.
BUDREIKA ir trečią vietą — 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko
vyr. pusk. KAZYS VADZIŠIUS ir p-lė BRONĖ BANAITYTĖ iš
Batkūnų kaimo, Radviliškio val., Šiaulių apskr.

Laimėjo redakcijos skirtas dovanas — knygas: Marcel Dupont
romaną „Užčiauptos lupos“ ir K. Kliuksino „Naujausiųjų amžių is-
torija (XVIII-XX šimt.)“ — vyr. pusk. J. Paliulis; Jono Žmuidzino
„Ryto kraujas“ ir Petro Babickio „Nuostabi Jonuko kelionė“ — jaun.
san. pusk. A. Bernotas; Clemens Brentano „Istorija apie narsuolį
Kasperą ir gražuolę Onutę“ ir Alphonse Daudet „Laiškai iš ma-
lūno“ — P. Budreika; F. Molnar „Povilo gatvės vaikai“ — vyr. pusk.
K. Vadzišius ir E. Ožeškienės „Laiminga“ — p-lė Br. Banaitytė.

Šiame rate dalyvavo 76 asmens. Iš jų 34 kariai ir 42 civiliai
(atsargos kariai, šauliai, mokytojai, moksleiviai ir kt.) Galvosūkiu
25 nr. pradėtas naujas ratas.

Nauji leidiniai.

GAISAI 5 nr. Meno ir literatūros žurnalas.

S. Kapnys. *ŽMOGUS BE VEIDO*. Apysakos. „Spaudos Fondo“ leidinys. Kaunas, 1930 m. 196 psl. Kaina 3 lt.

Šioj knygutėj yra 22 trumpos apysakutės; iš jų dvi kariško turinio iš didžiojo karo laikų.

Lori. *DĖDĖ IŠ ČIKAGOS*. Apysaka Išvertė J. Kusa. „Vairo“ bendrovės leidinys. Kaunas, 1930 — Vytauto Did. m. 162 psl. Kaina 2 lt.

KAUNAS 1030 — 1930. Parašė V. Bičiūnas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas - Marijampolė. 1930 — Vytauto Did. m. 262 psl. Kaina 9 lt.

Lietuvos istorininkas T. Narbutas, pakartodamas Stryckovskį ir Bychovcų kronikas, nurodo, kad Kaunas (tikriau tarus, pilis) yra įkurtas 1030 m. Tuo būdu šiemet suėitų 900 metų, kai yra įkurtas Kaunas. Ši knyga, matyt, ir yra skiriama minimoms sukaktuvėms.

Autorius, kiek jam pasiseka surinkti žinių, šioj knygoj stengiasi apibūdinti Kauno istoriją nuo pat jo įsikūrimo. Žinoma, iš žilos Kauno praeities žinių sunku gauti ir ją negalima plačiau apibūdinti. Vos viena kita kronika tenka pasinaudoti arba kokia iškasena. Tik plačiau galima apibūdinti vėlesnius laikus.

Knyga įdomi, gausiai iliustruota ir graži. Bet yra ir nedovanotinių trūkumų, būtent iš vėliausiųjų laikų, iš kurių būtų galėjęs daugiausia duoti ir lengva rasti medžiagos. Daugiau paveikslų įdėta iš Napoleono karų, negu iš nepriklausomybės, kurie Kauno istorijai turi daugiau svarbos. Pav., įdėti tik keli kariški paveikslėliai, kurių du (Pirmieji nepriklausomos Lietuvos savanoriai Kaune ir mūsų kariuo-

menės grobis, „bermontininkus“ sumušus) Kauno istorijai nieko neduoda. Pirmasis yra bendras karių vaizdelis, jokio įvykio Kaune neminintis, o antras turėtų svarbos tik Radviliškio istorijai, nes ten tas karo grobis buvo paimtas. O autorius nepastebėjo tokių svarbių Kauno istorijai paveikslų, pav., pirmasis mūsų kariuomenės paradas, pirmoji mūsų karių priesaika ir kt., kurie įvyko Kaune ir turi reikšmės net visai Lietuvos istorijai. Tų paveikslų labai lengva gauti. Jie buvo karo spaudoj.

Nežiūrint kai kurių trūkumų, ši knyga yra gražus indėlis į mūsų rimtąją literatūrą ir patartina ją įsigyti.

Btks.

M. Vaitkus. *VILNIUS MŪSŪ!* 5 veiksmų drama. Vilniui vaduoti sąjungos leidinys nr. 43. Kaunas, 1930 V. D. m. 42 psl. Kaina 1 lt. 50 ct.

Kan. J. Tumas. *KANAUNINKAS LEGECKAS IR JO GYVENIMO NUOTYKIAI*. „Šaltinio“ knygynėlio 19 nr. Marijampolė, 1930 — V. D. m. 46 psl. Kaina 40 ct.

Konstantinas Bajerčius — *Sūkurys*. *SPINDULĖLIAI*. Eilėraščių rinkinėlis vaikams. Išleido trys. Kaunas, 1930 V. D. m. 30 psl. Kaina 1 lt.

Konstantinas Bajerčius — *Sūkurys*. *NAMUOSE IR GIROSE*. Devyni vaikams apsakymėliai. Išleido trys. Kaunas, 1930 — V. D. m. 52 psl. Kaina 1 lt. 20 ct. Švietimo Ministerijos Knygų ir Mokslo Priemonių Tikrinimo Komisijos šis rinkinėlis pripažintas tinkamu į mokyklų knygynus. (1929. XI. 29. prot. Nr. 200).

LIETUVOS MOKYKLA. Tautos ugdymo laikraštis. Nr. 5. Gegužės mėn.

MOKYKLA IR GYVENIMAS. Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos laikraštis. 5 (78) nr. Gegužės mėn.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos Koperacijos Bankas
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922

„Karys“
Jūsų draugas.

Tad ne tik skaitykit, bet ir
platinkit!!!

Vazelino
muilas

„Florance“
Kaunas.

Saugokitės padirbių. Kreipkite dėmesio būtinai į 103 nr. ir firmą „FLORANCE“.

Vartokite tik geriausią kremą avalinėl, dirbtą su terpetinu, „Gutalin“.

Neakvok pinigų niekams,

o nusipirk tikrai įdomias ir naudingas knygas, būtent:
Knut Hamsuno **Panas**. Romanas 3 lt. 50 ct.
Anatole France **Dieval trokšta**. Romanas iš Didžiosios Prancūzų revoliucijos teroro laikų. Iš 315-os prancūziškos laidos išvertė E. Viskanta 3 lt. 50 ct.
Viktoro Hugo **Paryžiaus Katedra**. Romanas. Trys tomai. Kaina: I ir II tomai po 2 lt. 50 ct., III tomas 3 lt.
L. Tolstojaus **Kreicerlo sonata**. Romanas 2 lt.
Reikalaukite visuose knygynuose arba išsirašykite iš leidėjo:
„Švyturio“ B-vės, Kaunas, Kęstučio g-vė 36.

Šalin užsienio tepalas, mes turime savąjį, vietos išdirbimo. Kas bent kartą pamėgino

„Kavalier“, tas jau nebesiskiria su juo ir kitiems pataria, kad yra geriausias tepalas tik „Kavalier“. Saugokitės padirbių.

120.000 litų

Galima išlošti (dvigubu bilietu)

RAUDONOJO KRYŽIAUS XVII LOTERIJOJ.

II-os KLASĖS LOŠIMAS

bus

1930 V. D. m. liepos mėn. 6 d.

Neatidėliodami įsigykite bilietus!

Bilietai parduodami: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboje Kaune, Laisvės alėja 35, bankuose, pašto įstaigose Kaune ir provincijoj ir pas agentus.

KOSMOS
KAUNAS.

Aukščiausios rūšies gėlių odekolonas, kvapai, tualetu vanduo. Reikalaukit visur.

Audinių fabrikas „LITEX“
Kaunas, Gedimino g-vė 5 nr. Tel. 853.
Reikalaukite mūsų fabriko išdirbinius visose manufaktūros krautuvėse Lietuvoje.
Mūsų vilniniai ir pusvilniniai išdirbiniai savo kokybe ir pigumu pralenkia užsienines prekes.